

EBEVEYNLERİN SOSYAL MEDYADA ÇOCUKLARI ÜZERİNDEN ELDE ETTİKLERİ KAZANCIN ÇOCUK MALLARI KAPSAMINDA İNCELENMESİ

*An Examination of the Profits that Parents Earn Through their
Children on Social Media within the Scope of Minors Properties*

Nesli Beril ÖZEN ÇOLAK*

Özet

Günümüzde sosyal medya, birçok ebeveyn için kazanç sağlama yeri haline gelmiştir. Bunu da çoğu zaman çocuklarına dair paylaşımlar yaparak sağlamaktadırlar. Hatta bu sebeple sharenting kavramı ortaya çıkmış ve ülkemizde bu kavram yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu şekilde paylaşım yapan ebeveynler de takipçilerini arttırarak influencer haline gelmekte ve birçok reklam şirketinin ve markanın ilgisini çekmektedirler. Zira ebeveynlerin çocuklarına dair yaptıkları paylaşımlar, sosyal medyada etkileşimi de arttırmaktadır. Reklam şirketleri de, ebeveynler ile ürünlerinin reklamlarını yapma hususunda anlaşmaktadırlar. Ebeveynlerin yapmış olduğu bu paylaşımlar, hukuken birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Özellikle ebeveynlerin, çocuklarını kullanarak yaptıkları reklamlar üzerinden elde ettikleri kazancın, hukuken çocuğun malı olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Böyle bir tespitin yapılması, basit de değildir. Bu bağlamda Türk hukukunda mevcut düzenlemeler ve özellikle başka ülkelerdeki gelişmeler göz önünde bulundurularak bir tespit yapılmaya çalışılacaktır. Ardından çocuk malı niteliğinde olan mallar için ebeveynlerin hak ve yükümlülükleri ve bu malların korunması, yeri geldikçe mukayeseli hukuka ve Yargıtay kararlarına da bakılarak incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Çocuk kavramı, çocuk malları, velayet hakkı, velayetin sınırları, çocuk mallarının korunması.

Abstract

Nowadays, social media has become a place for many parents to earn income, often by sharing posts related to their children. The concept of “sharenting” has emerged due to this practice, and it has started to become widespread in our country as well. Parents who share content in this manner increase their followers and attract the interest of many advertising companies, thus becoming influencers. Indeed, the posts made by parents about their children also increase interaction on social media platforms. Advertising companies enter agreements with parents to advertise their products. The sharing done by parents in this way brings along many legal issues. Especially, it is necessary to evaluate whether the income obtained by parents through advertisements featuring their children is legally considered the minors property or not. Making such an assessment is not simple. In this context, regulations introduced in Turkish Law and developments in other countries

➤ *Bu makale Etik Kurul iznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee permission.*

➤ *Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 03.10.2024*

➤ *Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 08.01.2025*

* Arş. Gör., Altınbaş Üniversitesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Elemanı, İstanbul Üniversitesi Özel Hukuk Doktora öğrencisi, nesli.ozen@altinbas.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1934-1035>.

will be taken into consideration to make an evaluation. Subsequently, the rights and obligations of parents regarding goods considered as minors property and the protection of these goods will be examined, sometimes with reference to comparative law and decisions of the Court of Cassation.

Keywords: The term of minor, property of minor, custody right, limits of the custody, protection of minor's property.

GİRİŞ

Günümüzde yaygınlaşan sosyal medya kullanımı sebebiyle birçok alanda influencerlik kavramı gelişmiş, özellikle ebeveynlerin çocuklarını paylaşarak takipçi ve beğeni kazanması giderek artmıştır. Takipçi sayısı artan ebeveynler, kendileriyle işbirliği yapan markalar üzerinden kazanç sağlamaya başlamıştır. Bu kazançları, çocuğuna dair yaptığı paylaşımlar sebebiyle kazandığında bunların çocuk malı niteliğinde olup olmadığının incelenmesi önem arz etmektedir.

Genellikle bu kazanç parasal olarak elde edilmekte ise de bazı durumlarda aynı kazançlar da söz konusu olabilmektedir. Çocuk malları kapsamında 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nda (TMK) malların yönetimi, kullanımı, gelirlerin sarfı, çocuk mallarının kısmen sarfı, serbest mallar ve çocuk mallarının korunması başlıkları ile düzenlemeler getirildiğini görmekteyiz.

Ayrıca çocuk mallarına ilişkin düzenlenen bu hükümler kural olarak velayet hakkının bir uzantısı olduğundan makalemizde de çocuk malları velayet hakkı kapsamında incelenecek olup öncelikle hukukumuzda çocuk kavramının ne olduğu, ardından çocuk malları, velayet kavramı ve çocuk malları bağlamında velayet hakkının kapsamı, sınırları ve sonuçları açıklanacaktır. İstisnaen bazı durumlar velayet hakkı ile değil soybağı ile ilgili olduğundan o hususlar da yeri geldiğinde belirtilerek incelenecektir.

Belirtmek gerekir ki çocuğun kişilik hakkının ihlali, makalemizin kapsamında incelenmeyeceğinden, bu kapsamda başvurulabilecek hukuki yollar değerlendirilmeyecektir.

I. TÜRK HUKUKUNDA ÇOCUK KAVRAMI

Hukukumuzda 18 yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmektedir¹. Zira TMK m. 11'de erginliğin, 18 yaşın doldurulmasıyla başladığı açıkça düzenlenmiştir². Çocuk, 18 yaşını doldurduğu an kendiliğinden ergin hale gele-

¹ Rona Serozan, *Çocuk Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2017) 3; İlay Zeynep Suata, *Çocuk Hukuku* (Yetkin Yayınları 2021) 18; Bahar Öcal Apaydın ve Selin Hışım, 'Türk Aile Hukukunda Çocuğun Katılım Hakkı' iç Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik ve Gülen Sinem Tek (edr) *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması* (Seçkin Yayıncılık 2021) 286.

² 18 yaşın doldurulması ifadesinden anlaşılması gereken çocuğun, 19 yaş doğum gününün gelmiş olmasıdır. Söz gelimi 1 Ocak 2000 doğumlu bir çocuk 1 Ocak 2019 tarihinde ergin olacaktır. Bkz. Ali Naim İnan, *Çocuk Hukuku* (Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları 1968) 15, 16; Mehmet Ayan ve Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2016) 55, 56; İsviçre Hukuku'nda da erginlik yaşı 18 olarak belirlenmiştir, Bkz. Peter Breitschmid, 'Art 14' in *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht* (eds. Ruth Arnet, Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), 4. Auflage, (Schulthess Juristische Medien AG 2023) 75.

cektir³. Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 1. maddesi uyarınca da “*Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır*” denilerek çocuk kavramı benzer şekilde tanımlanmıştır.

Gerek BM Sözleşmesi gerekse de TMK kapsamında erken yaşta erginlik halinden bahsedildiği görülmektedir. Nitekim TMK m. 12 uyarınca 15 yaşını doldurmuş çocukların mahkeme kararı ile, TMK m. 124 uyarınca ise evlenme ile ergin kılınması düzenlenmiştir. Buna göre çocuk, 17 yaşını doldurduğunda evlenme ehliyetini haiz hale gelmekte, evlendiği takdirde ergin kılınmaktadır. Bazı durumlarda 16 yaşını dolduran küçüğün hâkim kararıyla evlenebilmesi de söz konusu olmaktadır.

Bu durumda her ne kadar çocuk kavramı 18 yaşını doldurmamış bireyler için söylenecekse de istisnai olarak daha erken yaşta ergin kılınan küçükler için bu tanımdan ayrılınmaktadır. Mahkeme kararıyla ergin kılınma söz konusu olduğu takdirde ergin kılınan kişi 15 yaşını, evlenme ile ergin kılınma söz konusu olduğunda kural olarak 17, hâkim kararıyla evlenmede 16 yaşını doldurmasıyla artık hukuken çocuk sayılmayacaktır.

5395 S. Çocuk Koruma Kanunu'nda (ÇKK) çocuk tanımı farklıdır. Tanımlar başlıklı m. 3'e göre herhangi bir sebeple ergin kılınmış olsa dahi 18 yaşını tamamlamamış her küçük, çocuk sayılacaktır. Kanunun amacına bakıldığında, m. 1'de “*Bu Kanunun amacı, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir*” denilmektedir. Bu amaç ışığında mahkeme kararı veya evlenme ile ergin kılınsa dahi küçük, çocuk olarak kabul edilecektir.

Buraya kadar bahsi geçen tüm hususlar çocukluğun sona ermesiyle ilgili hususlar olup çocukluğun başlangıcından da bahsetmek gerekmektedir. Hukukumuzda TMK m. 28'de kişiliğin tam ve sağ doğma koşuluyla başladığı belirtilmektedir. Bu durumda çocukluğun tam ve sağ doğma ile başlayacağını kabulü yerinde olacaktır⁴. Tam ve sağ doğumdan anlaşılması gereken çocuğun anne rahmi dışında bağımsız bir varlık kazanmış ve yaşıyor olmasıdır⁵.

II. VELAYET HAKKI

A. VELAYET KAVRAMI

Velayet kavramı, TMK'da tanımlanmamış, velayet hükümlerinin içinde m. 335 ve devamında velayetin kimlere ait olduğu ve hükümleri düzenlenmiştir. Bu kapsamda doktrinde yapılan belli başlı tanımlamalara göz atmamız gerekirse;

³ M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku* (Filiz Kitabevi, 2021) 69, 70; Şaban Kayıhan, *Kişiler Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2022) 36.

⁴ Emine Akyüz, *Çocuk Hukuku, Çocukların Hakları ve Korunması* (Pegem Akademi 2021) 103; Sera Reyhani Yüksel, *Velayet Hakkının Anayasal Sınırları* (Legal Yayıncılık 2016) 12; Apaydın ve Hışım (n 1) 287.

⁵ Akyüz (n 4) 103; Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir (n 3) 8; Serap Helvacı, *Gerçek Kişiler* (Legal Yayıncılık 2021) 29; Ayan ve Ayan (n 2) 43; Kayıhan (n 3) 20.

Dural / Öğüz / Gümüş'e göre; “*Velayet hakkı, ana babanın, kural olarak küçüklerin, istisnai olarak da kısıtlıların bakım ve korunmalarının sağlanması amacıyla, onların kişi ve malları üzerinde sahip oldukları görev, yetki ve hakların bütününe ifade eder*”⁶.

Serozan'a göre; “*anne ve/veya babanın korunmayı gereksinen küçük ya da kısıtlı, evlilik içinde ya da dışında doğmuş çocukların bakımına, gereksinimlerinin karşılanmasına, çıkarlarının korunmasına, onların mallarının yönetilip kullanılmasına, değerlendirilmesine ve çocukların temsiline ilişkin hakların ve yükümlülüklerin toplamıdır*”⁷.

Öztan'a göre; “*Velayet, küçük veya istisnai olarak haklarında kısıtlılık kararı alınmış çocuklar hakkında gerekli kararları almaları için, kanun koyucunun ana babaya tanıdığı bir yükümlülük, bir yetkidir*”⁸.

Tüm bu tanımlardan hareketle bir tanım yapmak gerekirse velayetin, anne ve babanın ayrı veya ortak olarak kullandıkları, çocuğa ilişkin bazı haklar ve daha çok çocuğun yararının gözetilmesi için yükümlülükler yükleyen bir kurum olduğunu söyleyebiliriz. Ancak belirtmek gerekir ki istisnai hallerde kısıtlı ergin kişilerin de anne ve/veya babasının velayetinde kaldığı söylenebilecektir⁹.

B. VELİ KAVRAMI

Veli kavramından anlaşılması gereken velayet hakkına sahip olan anne ve/veya babadır. Bu hak, çocuğun ergin olmasıyla ortadan kalkmaktadır. Çocuğun ergin olmasından sonra hala kısıtlanması gerekiyorsa devreye vesayet kurumu girmektedir; ancak m. 335/2 uyarınca bazı istisnai hallerde çocuk ergin olmuşsa dahi korunmaya muhtaç ise, kısıtlanması gerekiyorsa hakim, vesayet altına almak yerine velayet hakkının devam etmesi ve anne ve babanın ilgilenmesi yönünde karar verebilmektedir¹⁰.

Anne ve baba evli ise velayet hakkı her ikisine ait olmaktayken boşanmadan sonra çocukların velayeti ya anneye ya da babaya verilmektedir. Anne ve babanın evli olmaması durumunda TMK m. 337 gereği velayet, anneye ait olacaktır.¹¹

Son zamanlarda kanunlarımızda yer almasa da mahkeme kararları¹² ile boşanmadan sonra ortak velayet mümkün hale gelmiştir. Özellikle Anayasa m. 90 kapsa-

⁶ Mustafa Dural, Tufan Öğüz ve Mustafa Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku* (Filiz Kitabevi 2023) 375.

⁷ Serozan (n 1) 250.

⁸ Bilge Öztan, *Aile Hukuku* (Turhan Kitabevi 2015) 1074.

⁹ Bu konuda bkz. Ahmet Cahit İyilikli ve Oğuz Ersöz, ‘Ergin Kısıtlıya Ana veya Babanın Veli Atanmasının Hukuki Sonuçları’ (2018) 11 Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 171 vd.

¹⁰ Canan Yılmaz, *Velayet Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2023) 25.

¹¹ Dural, Öğüz ve Gümüş (n 6) 375, 376.

¹² Örnek olarak bkz. Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/2783, K. 2019/3945, T. 25.12.2019, Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/823, K. 2020/1076, T. 6.10.2020, Yargıtay 2. HD., E. 2023/9546 K. 2024/1122 T. 22.2.2024, Lexpera İçtihat Bankası.

mında taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerin hukukumuzda kanun hükmünde sayılacağı göz önünde bulundurulduğunda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek 7 Numaralı Protokol'de yer alan boşanma sonrası da eşler için eşitliğe dair düzenlemeler, ortak velayet için yasal bir dayanak oluşturmaktadır¹³. Öğretide de ortak velayete hükmedilebileceğine dair görüşler gittikçe artmaktadır¹⁴.

Boşanma sonrasında anne ve babanın talebi varsa ve çocuğun yararı bunu gerektiriyorsa hakim, ortak velayete hükmedebilmektedir¹⁵. Bu durumda anne ve baba velayeti birlikte kullanacaklardır. Ortak velayet söz konusu olmadığında ise velayet hakkı sadece bir ebeveynde bulunacaktır. Diğer ebeveyn ise çocukla kişisel ilişki kurulmasını talep edebilecektir. Sonuç olarak velayetin hakkının kimde olduğuna göre veli kavramı belirlenecektir.

C. VELAYETİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Velayet kavramı, geçmişten günümüze değişen bir kavram olmuştur. Önceleri velayet hakkının mutlak bir hak olduğu, velayetin, çocuk üzerinde bir otorite olduğu kabul edilmekteyken artık isabetli olarak bu nitelendirmeden uzaklaşmış ve daha çok çocuğun yararına, onun gelişmesine yardımcı olacak bir kurum olduğu kabul edilmiştir¹⁶. Her ne kadar bir görüşe göre velayet hakkı, hala mutlak bir hak iken¹⁷ burada bahsi geçen mutlak hak kavramı çocuk üzerinde bir hak olduğu anlamına gelmemektedir. Genel olarak mutlak hak denilince hak sahibi tarafından, hakkı ihlal etmesi söz konusu olan herkese karşı ileri sürülebilen haklar anlaşılmaktadır¹⁸. Bu kapsamda velayet hakkının çocuklar üzerinde sınırsız bir tasarruf hakkı, yetkisi veya serbestisi tanınmadığı kabul edilmelidir. Yine velayet hakkı sahipleri (veli), velayet haklarına saldırı söz konusu olduğunda bunu herkese karşı ileri sürebilecektir. Ancak bu açılardan velayet hakkının, mutlak bir hak olduğu kabul edilebilecektir.

¹³ Nagehan Çakır, *Boşanma Sonrası Ortak Velayet*, (Yetkin Yayınları 2020) 86, 87; Yargıtay 2. Hukuk Dairesi de bu sözleşmeyi dayanak göstererek daha önceki kararlarından dönmüş ve ortak velayete hükmedilebileceğine dair ilke bir karar vermiştir, bkz. Yargıtay 2. HD., E. 2016/15771, K. 2017/1737, T. 20.02.2017, Legalbank İçtihat Bankası.

¹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Nazlı Hilal Coşkun, *Velayete Hâkim Olan İlkelerin Ortak Velayete Uyarlanması*, (Aristo Yayınevi 2023) 86 vd.

¹⁵ Arzu Genç Arıdemir, 'Evlilik Birliğinin Boşanma ile Sona Ermesi Halinde Çocuğun Hukuki Durumu' iç Evgen Gülçin Elçin ve Arzu Genç Arıdemir (edr) *Çocuk Hakları Çalışmaları -I-* (On İki Levha Yayıncılık 2017) 147, 148.

¹⁶ Sevgi Usta, *Velayet Hukuku* (On İki Levha Yayıncılık 2016) 25; Cem Baygın, *Soybağı Hukuku* (On İki Levha Yayıncılık 2010) 259.

¹⁷ Dural, Ögüz ve Gümüş (n 6) 360; M. Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar* (On İki Levha Yayıncılık 2023) 153; Gökhan Antalya ve Murat Topuz, *Medeni Hukuk, C. 1* (Seçkin Yayıncılık 2024) 135; Turgut Akıntürk ve Derya Ateş, *Medeni Hukuk* (Beta 2023) 36.

¹⁸ Oğuzman ve Barlas (n 15) 153; Antalya ve Topuz (n 15) 133; Mustafa Dural ve Suat Sarı, *Türk Özel Hukuku, C. 1* (Filiz Kitabevi 2023) 90; Akıntürk ve Ateş (n 15) 33; Bilge Öztan, *Medeni Hukuk'un Temel Kavramları* (Yetkin Yayınları 2021) 78; Rona Serozan, *Medeni Hukuk* (Vedat Kitapçılık 2008) 233; Hüseyin Hatemi, *Medeni Hukuk'a Giriş* (On İki Levha Yayıncılık 2021) 124.

Bu açıdan velayet hakkı, kişiye sıkı sıkıya bağı ve ihlal eden herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir hak olmakla birlikte nispi hakkın da özelliklerini taşımaktadır¹⁹. Buradaki mutlaklık üçüncü kişilere karşı ortaya çıkan etkiden kaynaklanmaktadır.

Doktrinde benimsenen diğèr görüş velayetin bir hak-yüküm olduğudur²⁰. Buna göre velayet, velilere bazı haklar tanıırken birtakım yükümlülükler de yüklemektedir. Bu sebeple velayet denilince hakların ve yükümlülüklerin bir arada bulunduğu bir kurum anlaşılmalıdır. Başka bir deyişle velilerin, kanundan kaynaklı hakları olduğu kadar, bu hakları kullanırken sınırsız yetkiye sahip olmadığı ve bu hak içinde yükümlülükleri de barındırdığı kabul edilmektedir. Söz gelimi TMK m. 340/1'e göre "Ana ve baba, çocuğı olanaklarına göre eğitirler ve onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişimini sağlar ve korurlar" denilerek velilere getirilen bir yükümlülük olduğu görülmektedir.

Kanaatimizce, burada bahsi geçen hak kavramı ile kastedilen, üçüncü kişilere karşı korunması gereken bazı haklardır. Çocuklar üzerinde değil, çocukların ve onların haklarının korunması için üçüncü kişilere karşı ileri sürülme bakımından velayetin hak kavramını içerdiğini söyleyebiliriz. Ancak yükümlülükte ise daha çok veli ve çocuk arasında yer alan bir ilişki söz konusudur. Başka bir deyişle velinin, bizzat çocuğı karşı bazı yükümlülükleri bulunmaktadır. Bir örnekle açıklamak gerekirse; üçüncü bir kişinin, velinin velayet hakkını ihlal etmesi durumunda veli, ona karşı bazı hukuki yollara başvurulabilecektir. Çocuğun eğitim hakkını iyi bir şekilde kullanabilmesi için ise veli, çocuğı karşı yükümlülük taşımakta ve bunun yerine getirilmemesi halinde çocuk (çoğı zaman kayyım), kendisine karşı hukuki yollara başvurabilecektir.

III. ÇOCUK MALLARI KAVRAMI

A. GENEL OLARAK

Çocuk malları, TMK'nın yedinci ayırımında m. 352 ve 363 arasında düzenlenmiştir. Bu maddelerde çocuk mallarının tanımı yapılmamış, çocuk malları üzerinde hak ve yükümlülüklerin düzenlenmesi yoluna gidilmiştir.

Çocuk malları, her ne kadar kanunda tanımlanmamış olsa da genel olarak malvarlığı hakları kapsamında değerlendirilecek malları kapsamaktadır²¹. Haklar,

¹⁹ Bu nispi özellikler için bkz. Reyhani Yüksel, (n 6) 24.

²⁰ Serozan (n 1) 250; Hatemi (n 16) 138; Hüseyin Hatemi ve Burcu Kalkan Oğuztürk, *Aile Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2013) 155; Yılmaz (n 12) 24; İsviçre'de de velayet kavramının hak ve yükümlülükleri bir arada barındırdığı kabul edildiğı görülmektedir. Bkz. Kurt Affolter-Fringeli ve Urs Vogel, 'Art 296' in *Die elterliche Sorge / der Kindeschutz, Art. 296-317 ZGB - Das Kindesvermögen, Art. 318-327 ZGB - Minderjährige unter Vormundschaft, Art. 327a-327c ZGB Berner Kommentar* (eds. Heinz Hausheer, Hans Peter Walter), (Stämpfli Verlag AG 2016) 5; Regina E. Aebi-Müller, 'Elterliche Sorge: Betreuungsrecht – Betreuungspflicht – Aufenthaltsbestimmungsrecht / I. - III.' in *Elterliche Sorge, Betreuungsunterhalt, Vorsorgeausgleich und weitere Herausforderungen Symposium zum Familienrecht* (eds. Alexandra Jungo, Christiana Fountoulakis), (Schulthess Juristische Medien AG 2018) 32.

²¹ Öztan (n 8) 1162; Usta (n 14) 284 vd.

başkaca ayrımlar da olmakla birlikte, para ile ölçülebilen değeri olup olmamasına göre malvarlığı hakları ve şahıs varlığı hakları olarak ikiye ayrılmaktadır²². Para ile ölçülebilen değeri olan haklar, malvarlığı haklarını oluşturmaktadır²³.

Bu kapsamda çocuk malları denilince akla her türlü malvarlığı hakkı gelmelidir²⁴. Söz gelimi çocuğa, dedesinden kalan miras ve çocuğa karşı gerçekleştirilen bir haksız fiil neticesinde ödenen tazminatlar çocuk malı sayılacaktır. Bunlar dışında mülkiyet hakları, sınırlı aynı haklar, alacak hakları, fikri ve sınai haklar, çocuk lehine ölüme bağlı tasarruflar, sağlar arası tasarruflar, sigorta alacakları, destekten yoksun kalma tazminatı, bağışlamalar, nafakalar da çocuk malı sayılabilecektir.²⁵

Çocuk malları, ebeveynlerinden bağımsız olarak çocuğa ait olan mallar olup sadece bazı durumlarda ebeveynlerin bu mallar kapsamında hak ve yükümlülükleri söz konusu olmaktadır²⁶. Bu hak ve yükümlülükler velayet ve istisnaen bazen soybağı kapsamında belirlenen hak ve yükümlülükler olup sonraki başlıklarda incelenecektir.

B. SOSYAL MEDYA KAPSAMINDA ÇOCUK MALLARI

Sosyal medyada, özellikle Instagram’da, çocukların resimleri ve videoları ebeveynleri tarafından sıklıkla paylaşılmaktadır. Anne ve babalar çocuklarıyla ilgili ve/veya çocuklarını içerikte kullanarak yaptıkları paylaşımlar sebebiyle takipçi ve beğeni kazanmakta, çok takipçili hesaplara sahip olmakta ve influencer haline gelmektedirler²⁷. Çocuklarının görüntüsünü ve videosunu paylaşan ebeveynler için de ayrıca ‘sharenting’ kavramı getirilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır²⁸.

²² Oğuzman ve Barlas (n 15), s. 139 vd.; Öztan (n 16) 69.

²³ Oğuzman ve Barlas (n 15), s. 139; Antalya ve Topuz (n 15) 96; Dural ve Sarı (n 16) 110; Turgut Akıntürk ve Derya Ateş, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hüükümleri Kişiler Hukuku* (Beta 2019) 37; Öztan (n 16) 69.

²⁴ Hayrünissa Özdemir ve Ahmet Cemal Ruhi, *Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları* (On İki Levha Yayıncılık 2016) 1243.

²⁵ Öztan (n 8) 1161; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1243; Reyhani Yüksel (n 4) 76, 77; Baygın (n 14) 382 vd.

²⁶ Öztan (n 8) 1161; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1243.

²⁷ Influencer kavramı Türk Hukuku’nda Reklam Kurulu’nun 04.05.2021 tarihli ve 309 sayılı toplantısında 2021/2 numaralı ilke kararı olarak kabul edilen “Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından Yapılan Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Kılavuz”da tanımlar başlıklı m. 4’te “*Sosyal medya hesabı üzerinden kendisine veya reklam verene ait bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla pazarlama iletişimi bulunan kişiyi...ifade eder*” denilerek tanımlanmıştır.

²⁸ Keltie Haley, ‘Sharenting and the (Potential) Right to Be Forgotten’ (2020) 95 Ind LJ, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/indana95&i=1029>> accessed 27 December 2023; Charlotte Yates, ‘Influencing “Kidfluencing”: Protecting Children by Limiting the Right to Profit from “Sharenting”’ (2023) 25 Vand J Ent & Tech L 845 <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/vanep25&i=885>> accessed 27 December 2023; Ayça Zorluoğlu Yılmaz ‘Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları’ (2021) 29(4) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3386 vd..

Bu gibi durumlarda markalar, bu kişilerle işbirliği anlaşmaları yaparak ürünlerinin/hizmetlerinin reklamını yaptırmaktadırlar²⁹. Söz gelimi sürekli çocuklarını paylaşan bir ebeveyn, çocuk maması, çocuk kıyafeti gibi ürünlerin reklamlarını yaparak kazanç elde edebilmektedir. Bu kazancın elde edilmesini sağlayan da aslında ebeveynin çocuğuna dair veya çocuğunu kullanarak yaptığı paylaşımlardır. Zira çocuğun görselleri/videoları vb. sayesinde takipçisi artmakta ve takipçisi arttığı için reklam verenler³⁰, bu kişiler ile işbirliği yapmaktadırlar³¹.

Burada meydana getirilen sözleşme, influencerlık sözleşmesi olarak nitelendirilmektedir³². Bu sözleşme çerçevesinde influencer, bir ürünün/hizmetin reklamını sosyal medya üzerinden takipçilerine yaparken; reklam veren, bunun karşılığı olarak influencera bir kazanç sağlamaktadır³³. Genellikle, yapılan reklam karşılığı olarak ücret ödemesi yapılırsa da bazı durumlarda daha farklı yollarla bunun karşılığı sağlanabilmektedir³⁴. Başka bir deyişle sözleşme kapsamında belirlenen bedel, aynı veya nakdi olabilmektedir³⁵. Söz gelimi bir çocuk bezi markası, yapılacak reklam karşılığında çocuğun bir yılda kullanacağı kadar bezi kendi markasından bedava olarak influencera vermeyi de taahhüt edebilecektir.

Bu durumda elde edilen kazancın çocuk malı niteliğinde olup olmadığı incelenmelidir. Çocuk malları, bir üst başlıkta incelediğimiz üzere her türlü malvarlığı hakkı olduğundan reklam üzerinden elde edilen gelir de çocuk malı niteliğinde olabilecektir. Elde edilen para/ücret gibi kazançlar bakımından bu açıdan bir sorun bulunmamaktadır. Ebeveynlere çocuk bezi verilmesinde olduğu gibi tüketilebilecek ürünlerin verilmesi durumunda da bunların çocuk malı niteliğinde olduğu kabul edilmelidir. Zira çocuk malı dediğimiz kavram geniş yorumlanan bir kavramdır.

²⁹ 2022 verilerine göre influencer pazarının 16 milyon dolar olduğu, influencerların aylık 20-30 bin TL kazandığı belirtilmektedir. (Cumhuriyet Gazetesi, 21 Temmuz 2021) <https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/sosyal-medya-fenomenlerinin-aylik-kazanci-aciklandi-1960461#google_vignette> Erişim Tarihi 27 Aralık 2023.

³⁰ Reklam veren kavramı, 10.01.2015 tarihli resmi gazetede yayımlanan 29232 Sayılı Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği tanımlar başlıklı m. 4'te "Ürettiği ya da pazarladığı malın veya hizmetin tanıtımını yaptırmak, satışını artırmak veya marka algısını güçlendirmek amacıyla hazırlattığı ve içinde firmasının ya da markasının yer aldığı reklamları yayınlatan, dağıtan ya da başka yollarla sergileyen gerçek veya tüzel kişiyi...ifade eder" denilerek tanımlanmıştır.

³¹ Melanie N. Fineman, 'Honey, I Monetized the Kids: Commercial Sharenting and Protecting the Rights of Consumers and the Internet's Child Stars' (2023) 111 Geo LJ 847, 854 vd. <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/glj111&i=855>> accessed 27 December 2023.

³² Merve Özel, *Sosyal Medya Hukukunda Influencer Marketing (Nüfuz Pazarlaması) Sözleşmeleri* (Seçkin Yayıncılık 2022) 61 vd.

³³ Ayşe Dilşad Keskin, 'Influencer Sözleşmesi' (2022) 13 (1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 129, 133; Serenat Baytan Akkovan, 'Influencer Sözleşmeleri' iç Tuğçe Tuzcuoğlu ve A. Hulki Cihan (edr.), *Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu Bildirileri* (On İki Levha Yayıncılık 2019) 78, 84.

³⁴ Keskin (n 31) 134.

³⁵ Özel (n 30) 64.

Her türlü malvarlığı değeri bu kapsamda değerlendirilebildiğinden para dışında elde edilen kazançlar da çocuk malı niteliğinde olabilecektir.

Bir ayırım yapmak gerekirse yetişkin bir kimsenin kendisine dair yaptığı paylaşımlar sebebiyle elde ettiği kazanç, kendisine ait olacaktır. Bu kişi, bir ebeveyn olduğunda ve hesabı sadece çocuğu için kullanıp ona dair paylaşımlar yaparak kazanç elde ettiğinde artık bu kazançların çocuk malı niteliğinde olduğu kabul edilmelidir. Özellikle çocuk oyuncular bakımından bunun örneklerine sıklıkla rastlanmaktadır. Çocuk oyuncu için aileleri hesap açmakta, hesabı kendileri yönetmekte, çocuğuna dair paylaşımlar yapmakta ve sosyal medya üzerinden de kazanç elde etmektedirler. Instagram'da reklam anlaşmaları ile kazanç elde edilirken Youtube gibi bazı sosyal medya hesaplarında ise beğeni sayısına göre dahi kazanç elde edilebilmektedir. Ancak öyle durumlar vardır ki kazanılan kazancın çocuk malı niteliğinde olup olmadığını söylemek her zaman kolay olmamaktadır. Bir ebeveyn hem kendisini hem çocuklarını paylaştığı bir hesaba sahip olabilecektir. Başka bir deyişle ebeveyn, sosyal medya hesabını tamamen çocuğuna addetmemiş olabilecek, hem kendisine, kendi hayatına dair hem de çocuğuna dair paylaşımlar yapabilecektir. Bu durumda ebeveynin etkileşiminin artması ve sosyal medya üzerinden kazanç elde etmesinin arka planında yatan sebebin net bir şekilde tespit edilmesi zor olacaktır. Her hâlükârda burada bir sonuca varılırken çocuk paylaşımlarının sosyal medyada etkileşimi artırdığı unutulmamalıdır³⁶. Ayrıca bu gibi durumlarda her ne kadar ebeveyn çocuğuna dair paylaşımlar yaptığı kadar kendisine dair paylaşımlar yapıyorsa da reklamı yapılan marka da yol gösterici olabilecektir. Kanaatimizce çocuğun görüntüleri ile çocuklara dair bir ürünün reklamı yapılıyorsa yine bundan elde edilen kazancın çocuk malı niteliğinde olduğu kabul edilmelidir.

Illionis eyaletinde yakın zamanda çocukların görsellerinin sosyal medyada paylaşılması sebebiyle elde edilen gelirler için yasal düzenlemeler yapıldığı görülmektedir³⁷. Buna göre sosyal medyada çocuk üzerinden kazanılan gelirler, bir hesaba

³⁶ O'Neill'e göre İngilizce tabiriyle mom-influencer (influencer anneler) sosyal medyada etkileşimi canlı tutmakta ve bu konularda yasal düzenleme yapılacaksa bunun da göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bkz. Erin E. O'Neill, 'Influencing the Future: Compensating Children in the Age of Social-Media Influencer Marketing' (2019-2020) 72 Stan L Rev Online 42 dn. 55, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/slr72&i=42>> accessed 5 January 2024.

³⁷ Konuya dair haber linki: Claire Savage 'Starting next year, child influencers can sue if earnings aren't set aside, says new Illinois law' (*Apnews*, 12 Ağustos 2023) <<https://apnews.com/article/tiktok-child-influencer-illinois-social-media-f784b4bc52bc75ad1e0d28785993b1c5>> accessed 5 Ocak 2024; Bahsi geçen kanun bilgileri: Public Act 103-0556; Ayrıca sosyal medya düzenlemesinden önce ünlü çocukların işçiliği hakkında da birçok dava ortaya çıkmıştır. İlk ünlü çocuk oyuncu davası Jackie Coogan isimli çocuk oyuncunun ailesine dava açması ile ortaya çıkmıştır. Bu dava üzerine Coogan Law adıyla da bilinen Kaliforniya Aile Kanunu'na (California Code, Family Code - FAM § 6752) çeşitli düzenlemeler de getirilmiş olup buna göre işverenler çocuğun aylık brüt kazancının %15'ini bir hesaba yatırmakla yükümlü kılınmışlardır. Çocuk reşit olduğunda bu hesabı devralacaktır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Charlotte B. Winckler, 'Kidfluencers: How the Law's Failure to Keep up Leaves Children across the Country at Risk of Labor Abuse and Financial Exploitation' (2022) 16 Charleston L Rev 111, 116 <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/>

yatırılacak ve çocuk 18 yaşına geldiğinde o hesaptaki parayı alabilecektir. Çocukları bu denli koruyan bir kanuni düzenlemenin ortaya çıkması kanaatimizce yerinde olmuştur. Zira çocukları üzerinden ebeveynlerin elde ettikleri gelirlerin kontrolüne dair bir mekanizma henüz çoğu ülke hukukunda yer almamaktadır. Hukukumuzda da çocuk mallarının yönetimi hususunda aşağıda daha ayrıntılı bahsedeceğimiz üzere kural olarak velilerin çocuk mallarını yönetirken herhangi bir hesap ve güvence verme yükümlülüğü yer almamaktadır.

IV. ÇOCUK MALLARI BAKIMINDAN VELAYET HAKKININ KAPSAMI, SINIRLARI VE SONUÇLARI

Çocuk malları üzerinde tanınan hak ve yükümlülükler velayet hakkı kapsamında değerlendirildiğinden, kanunda belirlenen yönetim, kullanım, sarf ve koruma, veli için getirilen düzenlemelerdir. Başka bir deyişle çocuğun velayeti kimde ise çocuk malları kapsamında kanunda belirlenen iş ve işlemleri o ebeveyn yapabilecektir. Velayet hakkı sahibi olmayan ebeveyn ise kural olarak çocuk mallarıyla ilgili herhangi bir işlem yapamayacaktır. Ancak çocuk mallarının kullanımı hususunda bir istisna yer almaktadır. Bu husus da çocuk mallarının kullanımı başlığında ayrıca incelenecektir.

A. ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ

1. Genel Kural

Çocuk mallarının yönetimi, TMK m. 352 hükmünde “*Ana ve baba, velâyetleri devam ettiği sürece çocuğun mallarını yönetme hakkına sahip ve bununla yükümlüdürler...*” şeklinde düzenlenmektedir. Görüldüğü üzere çocuk mallarının yönetimi hem bir hak hem de bir yükümlülüktür³⁸.

Çocuk mallarının yönetimi ifadesinden ne anlaşılması gerektiği maddede açıklanmamışsa da yönetim ifadesi geniş yorumlanmakta ve her türlü hukuki işlemin yapılabileceği sonucuna varılmaktadır³⁹. Doktrinde bu maddenin TMK m. 342 ve 448 ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği de belirtilmektedir⁴⁰. Buna göre veli, çocuğun yasal temsilcisi olduğundan, temsilci sıfatıyla çocuk malları üzerinde her türlü tasarruf ve borçlandırıcı (taahhüt) işlemleri yapabilecektir.

charlwrev16&i=125> accessed 8 January 2024; Gossip Girl dizisindeki Leighton Meester, Modern Family dizisindeki Ariel Winter gibi ünlü oyuncular da ailesi tarafından ekonomik kazancı gaspa uğrayan oyuncular olmuştur, Ana Saragoza, ‘The Kids Are Alright? The Need for Kidfluencer Protections’ (2020) 28 Am U J Gender Soc Pol’y & L 575, 580 <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/ajgsp28&i=487>> accessed 8 January 2024.

³⁸ Veldet Velidedeoglu, *Türk Medeni Hukuku, C. II, Aile Hukuku* (Nurgök Matbaası 1965), 375; Serozan (n 1) 266; Dural, Ögüz ve Gümüş (n 6) 382; Ahmet Kılıçoğlu, *Aile Hukuku* (Turhan Kitabevi 2022) 537; Öztan (n 8) 1158; Akyüz (n 4) 251; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1245; Baygın (n 14) 386, 387.

³⁹ Velidedeoglu (n 36) 376; Akyüz (n 4) 250; Baygın (n 14) 384, 385; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1245.

⁴⁰ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1244; Baygın (n 14) 384; Cem Baygın ve Murat Doğan ‘Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Sarfı’ *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2005) 9 (1-2) 382; Reyhani Yüksel (n 4) 78.

2. Ayrık Tutulan (İstisnai) Durumlar

a. Fiili Tasarruflar ve Yasak İşlemler

Yönetim hakkı kapsamında her ne kadar tasarruf işlemlerinin yapılacağı kabul edilmekte ise de fiili tasarrufların bu hakka dahil olmadığı kabul edilmektedir⁴¹. Fiili tasarruflardan anlaşılması gereken birleştirme, işleme, tüketme, yok etme gibi fiillerdir⁴². Söz gelimi veli, çocuğun malını satabilecek; ancak parasını harcamayacaktır⁴³. Bu para, yine çocuk malı niteliğinde olacaktır⁴⁴. Aksi takdirde bu işlem, tüketme niteliğinde olacaktır. Aynı şekilde, çocuk malı niteliğinde olan bir taşınır malı, kendisine ait olacak şekilde kendi eşyalarıyla birleştirmeleri de yasaktır. Söz gelimi çocuğunun gözlerinin bozuk olması sebebiyle bir gözlük camı şirketiyle reklam yapma üzerine anlaşılan ebeveynin, çocuğa kullanması için bu reklam sebebiyle verilen gözlük camlarını kendi gözlük çerçevesine takması birleştirme niteliğinde olacağından yasak olmalıdır. Yine sosyal medyada çocuk üzerinden bir yün iplik reklamı yapılması ve hediye olarak verilen yün iplikleri kullanarak ebeveynin kendisine kazak yapması da işleme niteliğine olacağından fiili tasarruf olarak yönetim hakkına dahil olmayacaktır. Yok etme fiilinden anlaşılması gereken ise çocuk malı niteliğindeki bir mala zarar verilerek malın yok edilmesidir. Söz gelimi çocuk malı niteliğinde olabilecek şekilde kazanılan bir bisikletin parçalanması buna örnek olarak gösterilebilecektir.

Ayrıca TMK m. 449 uyarınca yasak işlemler kapsamındaki işlemler de veli tarafından yapılamayacaktır⁴⁵. Buna göre veli, çocuk malları kapsamında kefil olmayacak, vakıf kuramayacak ve önemli bağışta bulanamayacaktır⁴⁶.

b. Çocuğun Serbest Malları

Çocuğun serbest mallarının yönetim hakkı kapsamına genel olarak girmeyeceği belirtilmektedir⁴⁷. Serbest mallar, TMK m. 357, 358 ve 359'da düzenlenmiş olup bunlar; kazandırmalar, saklı pay ve meslek veya sanat için verilen mal ve kişisel kazanç olmak üzere üç ayrı başlıkta incelenmiştir. Maddeler incelendiğinde bazı durumlarda serbest mallar üzerinde de yönetim yetkisinin devam edebileceği görülmektedir.

⁴¹ Dural, Ögüz ve Gümüş (n 6) 382; Öztan (n 8) 1166; Akyüz (n 4) 250.

⁴² Dural, Ögüz ve Gümüş (n 6) 382; Öztan (n 8) 1166; Akyüz (n 4) 250; Baygın (n 14) 385; Baygın ve Doğan (n 38) 383; Reyhani Yüksel (n 4) 78.

⁴³ Serozan (n 1) 268.

⁴⁴ Öztan (n 8) 1159; Özgür Güvenç 'Çocuk Mallarının Yönetimi' iç Ersin Erdoğan, Belkıs Vural Çelenk ve Özgün Özyüksel (edr) *Türk Hukukunda Çocuk* (Yetkin Yayınları 2022) 463, 464.

⁴⁵ Serozan (n 1) 268; Öztan (n 8) 1160; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1246; Nagehan Kırkbeşoğlu, 'Genel Olarak Yasak İşlemler' Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2023) 2(1) 183.

⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Kırkbeşoğlu (n 43) s. 182 vd.

⁴⁷ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1246; Baygın ve Doğan (n 38) 385.

TMK m. 357’de ikili bir ayırım yapılmıştır. TMK m. 357/1 uyarınca “*Ana ve baba, faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak üzere ya da açıkça ana ve babanın kullanmaması koşuluyla çocuğa yapılan kazandırmaların gelirlerini kendi menfaatlerine sarfedemezler*”. Bu kapsamda ilk ayırım, faiz getiren veya tasarruf hesabı açılmak üzere çocuğa yapılan kazandırmalar olup bu kazandırmalar, doğrudan yönetim hakkı kapsamının dışında kalacaktır⁴⁸.

TMK m. 357/2 uyarınca karşılıksız kazandırmalar bakımından ise “*Kazandırmada bulunan kişi, kazandırma sırasında açıkça aksini öngörmedikçe, ana ve baba bunlar üzerinde yönetim hakkına sahiptir*” denilmekte ve aksinin öngörülmemesi durumunda velinin yönetim yetkisinin devam edeceği anlaşılmaktadır⁴⁹.

Saklı paya ilişkin TMK m. 358’de açıkça “*Ölüme bağlı tasarruf yoluyla çocuğun saklı payı ana ve babanın yönetimi dışında bırakılabilir*” denilmekle birlikte böyle bir işlem yapılmadığı müddetçe velinin yönetim yetkisinin devam ettiği kabul edilecektir⁵⁰.

Son olarak TMK m. 359’da “*Ana ve baba tarafından bir meslek veya sanat ile uğraşması için çocuğa kendi malından verilen kısmın veya kendi kişisel kazancının yönetimi ve bunlardan yararlanma hakkı çocuğa aittir*” denilerek bu kapsamdaki mallar, yönetim yetkisi dışında bırakılmıştır⁵¹.

TMK m. 359 kapsamında belirlenen serbest mal kapsamında konumuz gereği bazı sorular akla gelmektedir. Söz gelimi bir çocuğun ebeveyninin çocuk için sosyal medya hesabı açması ve çocuğun burada düzenli paylaşımlar yaparak bunu bir meslek haline getirmesi mümkün müdür? Meslek haline getirme söz konusu olduğunda buradan elde edilen kazancın çocuğun serbest malı olduğu bu madde kapsamında değerlendirilebilecek midir? Veya bu şekilde elde edilen kazancın, meslekten bağımsız olarak maddenin devamında belirtilen kişisel kazanç niteliğinde olduğu kabul edilebilecek midir? Bu sorulara şüphesiz ki yanıt vermek kolay değildir.

Kanunlarımızda meslek tanımının da yapılmadığını görmekteyiz. Özellikle tüketicici hukuku kapsamında mesleki faaliyet–ticari faaliyet hususunda Yargıtay’ın bir kararında “*...yatırım yapan, bu işi meslek edinmiş, sürekli ve düzenli kazanç elde eden, bazen de zarar eden bir kişi...*” denilmektedir⁵². TDK’da ise meslek, “*Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş*” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar kapsamında çocuğun, bir inf-

⁴⁸ Dural, Öğüz ve Gümüş (n 6) 383.

⁴⁹ Dural, Öğüz ve Gümüş (n 6) 384; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1249.

⁵⁰ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1249.

⁵¹ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1249, 1250.

⁵² Halil Ahmet Yüce ‘Mesleki Amaç ve Ticari Amaç Kavramlarının Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi’ *KHAS Hukuk Bülteni* (İstanbul, 2 Nisan 2021) <<https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/41>> Erişim Tarihi 23 Ocak 2024.

luencerlık sözleşmesi kapsamında iş yapması, meslek niteliğinde gözükmemektedir. Kaldı ki meslek sebebiyle bir malın serbest mal olabilmesi için çocuğun kendi malından kendisine verilen bir malvarlığı değerinin olması gerekmektedir. Sosyal medyada yapılan paylaşımları göz önünde bulundurduğumuzda bu açıdan da elde edilecek kazancın en azından meslek kapsamında bir serbest mal olmadığı sonucuna varılabilecektir.

Kişisel kazanç bakımından ise daha farklı bir inceleme yapılması gerekmektedir. Çocuğun, sosyal medyada influencerlık sözleşmesi kapsamında yapmış olduğu paylaşımların kişisel kazanç olup olmadığı hususunda ayrıca bu sözleşmenin niteliğine bakılması gerekecektir. Influencer sözleşmesi, isimsiz bir sözleşme olmakla birlikte eser veya vekalet sözleşmesi şeklinde de yapılabilmektedir⁵³. Bu sebeple doktrindeki bir görüşe göre hizmet sözleşmesi şeklinde yapılmayan influencer sözleşmesi neticesinde elde edilecek kazanç da çocuğun serbest malı niteliğinde olmayacaktır⁵⁴. Gerçekten de maddede bahsi geçen kişisel kazancın doktrinde bir hizmet sözleşmesi neticesinde elde edilen kazanç olduğu kabul edilmektedir⁵⁵. Bu sebeplerle, çocuğun bu şekilde elde ettiği kazançların, onun serbest malı niteliğinde olmayacağı sonucuna varılacaktır.

c. Çocuğun Yüksek Yararı

Velinin yönetim hakkının en önemli sınırlarından biri çocuğun yüksek yararır⁵⁶. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ve hukukumuzdaki diğer yasal düzenlemelerde belirlenmiş olan bu ilke, her somut olayda, gözetilmelidir⁵⁷.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi m. 3'e göre "*Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir*". Bu maddede öncelikle devletlere getirilen bir yükümlülük var iken 18. maddede veliler bakımından bir düzenleme yapılmıştır. Anılan maddeye göre "*Çocuğun yetiştirilmesi*

⁵³ Keskin (n 31) 139 vd.

⁵⁴ Pınar Aktaş Avcı 'Çocuk Influencer'ların Haklarının Korunması' iç Bülent Kent, Münire Kevser Baş ve Mahmut Samar (edr) *İnternet Hukukunda Çocuğun Korunması ve Mahremiyeti* (Adalet Yayınevi 2023) 81, 82.

⁵⁵ Usta (n 14) 327; Süleyman Albayrak 'Çocuğun Serbest Malları' Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2018) 26 (2) 465.

⁵⁶ Velidedeoğlu (n 36) 376; Öztan (n 8) 1160; Baygın (n 26) 385; Baygın ve Doğan (n 38) 383; 460.

⁵⁷ Reyhani Yüksel (n 4) 92; Yargıtay çocuğun üstün yararının belirlenmesinde dikkat edilecek hususları şu şekilde belirtmiştir; "*Velayet düzenlemesinde; çocukla ana ve baba yararının çatışması halinde asıl olan küçüğün yararını korumak ve geleceğini güvence altına almaktır. Çocuğun yararı ise; çocuğun bedensel, fikri ve ahlaki bakımdan en iyi şekilde gelişebilmesi ve böyle bir gelişmenin gerçekleştirilmesi için, çocuğa sosyal, ekonomik ve kültürel koşulların sağlanmış olmasıdır. Çocuğun bu konulardaki üstün yararını belirlerken; çocuk yetişkin biri olmuş olsaydı, kendisini ilgilendiren bir olayda, kendi yararı için ne gibi bir karar verebilecekti ise, çocuk için karar verme makamındaki kişinin de, aynı yönde karar vermesi; yani çocuğun farazi düşüncesi esas alınacaktır*", Yargıtay 2. HD., E. 2019/906 K. 2019/1745 T. 27.2.2019, Lexpera İçtihat Bankası.

ve geliştirilmesi sorumluluğu ilk önce ana–babaya ya da durum gerektiriyorsa yasal vasilere düşer. Bu kişiler her şeyden önce çocuğun yüksek yararını göz önünde tutarak hareket ederler”.

TMK kapsamında bu husus m. 339’da düzenlenmiştir⁵⁸. Buna göre “*Ana ve baba, çocuğun bakım ve eğitimi konusunda onun menfaatini göz önünde tutarak gerekli kararları alır ve uygular*”. Maddede her ne kadar bakım ve eğitim ifadeleri kullanılsa da bakım hususunu geniş yorumlamak gerekecektir. Zira taraf olduğumuz BM Çocuk Hakları Sözleşmesi de Anayasa gereğince iç hukuk kuralı haline gelmiş ve sözleşmede çocuğun yararı ilkesi daha geniş düzenlenmiştir. Bu sebeple sözleşmede yer alan daha geniş tabirin uygulanarak TMK’da bahsi geçen konularla sınırlı kalmamak üzere diğer birçok konuda öncelikle çocuğun yararının gözetilmesi gerektiğinin kabulü yerinde olacaktır. Kaldı ki bu sözleşme olmasaydı dahi çocuğun yararı aynı zamanda kamu düzenini ilgilendiren bir husus olduğundan herhangi bir dava söz konusu olduğunda hakimlerin karar verirken kendiliğinden çocuğun yüksek yararına uygun yorum yapması gerekecekti.

Bu kapsamda, sosyal medya bağlamında, çocuk malı olarak nitelendirilen malda yapılacak her türlü işlem için öncelikle çocuğun yüksek yararı göz önünde bulundurulmalı ve buna göre hareket edilmelidir. Çocuğun yararının önceliği ilkesi, burada çocuğun mallarının olabildiğince korunması, işlem yapılacaksa dahi bunun, çocuğun mallarını/mallarının değerini artıracak işlemler olması şeklinde yorumlanmalıdır⁵⁹. Söz gelimi, velinin, çocuğun yararından ziyade kendi çıkarını düşünerek bu mallar üzerinde tasarrufta bulunması⁶⁰ veya böyle olmamakla birlikte korumaması sebebiyle çocuğun malvarlığını azaltması, bir malın yok olmasına sebebiyet vermesi gibi durumlarda bu ilkenin ihlal edildiği sonucuna varılmalıdır.

d. Çocuğun Görüşünün Alınması

Kanaatimizce, çocuğun görüşünün alınması da, velayetin sınırlarından biri olması sebebiyle, yönetim hakkının başka bir sınırını oluşturacaktır⁶¹. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi m. 12’ye göre “*Taraf Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanurlar*”. ÇKK m. 13’e göre “*çocuk hâkimi veya mahkemece*

⁵⁸ Ayrıca TMK m. 305’de evlat edinme hususunda küçüğün yararından, m. 346’da çocuğun korunması bakımından çocuğun menfaatinden bahsedildiği de görülmektedir.

⁵⁹ Güvenç (n 42) 461.

⁶⁰ Yargıtay 2. HD., E. 2017/4451 K. 2019/2815 T. 14.3.2019, “*Çocuğun mallarının yönetimi çocuğun menfaatine uygun olmalı, çocuğun menfaati ile bağdaşabildiği ölçüde ana ve babanın ortak menfaatlerine hizmet etmelidir. Ana baba yönetim görevini sadakat ve özenle yerine getirmelidir. Ana ve babanın, çocuğun mallarında meydana gelen zarardan sorumlu olmadıklarını, zararın meydana gelmesinde herhangi bir kusurlarının bulunmadığını, yani çocuğun mallarını sadakat ve özenle yönettiklerini ispat etmeleri gerekir*”, Lexpera İçtihat Bankası.

⁶¹ Aynı yönde bkz. Öztan (n 8) 1160; Güvenç (n 42) 472.

önlem kararı verilmeden önce yeterli idrak gücü bulunan çocuğun yazılı veya sözlü olarak görüşü alınır". TMK kapsamında ise bu husus madde 339'da düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre "*Ana ve baba, olgunluğu ölçüsünde çocuğa hayatını düzenleme olanağı tanır; önemli konularda olabildiğince onun düşüncesini göz önünde tutarlar*". Tüm bu düzenlemelerdeki ortak husus, çocuğun iradesini açıklama olgunluğu ölçüsüdür⁶². Söz gelimi 5 yaşındaki bir çocuk ile 17 yaşındaki bir çocuğun iradesini açıklama olgunluğu olayları kavrama gücünün aynı olmayacağı genel olarak kabul edilebilecektir. Olgunluk seviyesi, nispi bir kavram olduğundan her somut olayda ayrıca inceleme yapılması yerinde olacaktır. Tıbbi müdahaleler için uygulanan Gillick testi⁶³ gibi, diğer konularda da çocukların algılama kapasitelerinin ölçülmesi ve ona göre bir sonuca varılması yerinde olacaktır.

Sosyal medyada elde edilen kazanç kapsamında incelendiğinde, söz gelimi çocuk, elde edilen reklam gelirinin kendisi için harcanmamasını, bankaya yatırım yapılacak şekilde yatırılmasını isteyebilecektir. Bu durumda veli, öncelikle çocuğun bu talebini değerlendirmelidir. Ancak bu talebin çocuğun yararına olmadığı kanaatinde ise çocuğun yararını gözetmekle yükümlü olduğundan ona göre hareket etmesi yerinde olacaktır. Başka bir deyişle çocuğun menfaatinin tehlikeye düşmesi halinde çocuğun görüşünün aksine hareket edebilecektir⁶⁴. Ancak belirtmek gerekir ki çocuğun menfaatleri ile velinin menfaatinin çatışması halinde TMK m. 426 gereğince kayyım atanacağından hareketle, burada da kayyım atanması düşünülebilir. Bu durumda kayyım, çocuğun menfaatine göre hareket edecektir.

⁶² Dural, Ögüz ve Gümüş (n 6) 378; Reyhani Yüksel (n 4) 96; Yargıtay genellikle velayetin belirlenmesi, kişisel ilişki kurulması konularında çocuğun görüşünün alınması hususunda idrak çağından bahsetmekte ve idrak çağı kavramını şu şekilde incelemektedir; "*Çocuğun üstün yararını belirlerken; onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişiminin sağlanması amacıyla gözetilmesi gereklidir. Ana ve babanın yararları; ahlaki değer yargıları, sosyal konuları gibi durumları, çocuğun üstün yararını etkilemediği ölçüde göz önünde tutulur. Velayet düzenlemesi kamu düzenine ilişkin olup, re'sen araştırma ilkesi geçerlidir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 12. ve Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin 3. ve 6. maddeleri idrak çağındaki çocukların kendilerini ilgilendiren konularda görüşünün alınması ve görüşlerine gereken önemin verilmesini öngörmektedir. Bu nedenle ortak çocuğun bizzat ya da istinabe yoluyla eğitim, kültür, yaşam olanakları bakımından nerede yaşamak istediği konusunda bilgilendirilerek, velayet hakkındaki tercihinin hâkim tarafından kendisinden sorulması ... ve tüm deliller birlikte değerlendirilip, ebeveynlerinden hangisi yanında kalmasının çocuğun menfaatine olacağı tespit edilip, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi isabetli bulunmamıştır*", Yargıtay 2. HD., E. 2018/2775 K. 2019/4310 T. 9.4.2019, Lexpera İçtihat Bankası.

⁶³ Gillick testi, 16 yaşından küçük çocukların tıbbi müdahaleye rıza verip veremeyeceğine dair onların yeterli olgunluk seviyesine ulaşip ulaşmadıklarını tespit etmek için getirilmiş bir kavram olup ayrıntılı bilgi için bkz. Ayşe Nilay Şenol, 'Sünnet ve Çocuğun Menfaati' (2019) 25(2) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı 1337-1357.

⁶⁴ E. Gülçin Elçin 'Çocuğun Menfaati Gereği Çocukla İlgili Uyuşmazlıklarda Görüşünün Alınmaması Gereken Durumlar' iç Evgen Gülçin Elçin ve Arzu Genç Arıdemir (edr) *Çocuk Hakları Çalışmaları - I -* (On İki Levha Yayıncılık 2017) 18.

3. Hesap ve Güvence Verme Yükümlülüğü

Veli, TMK m. 352/1 gereğince çocuk mallarını yönetirken kural olarak herhangi bir hesap ve güvence vermez. Anne ve baba, evli oldukları sürece velayeti birlikte kullandıklarından, çocuk mallarının yönetilmesinde birinci fıkradaki hükme tabi olmaktadır; ancak herhangi bir sebepten evliliğin sona ermesi ve velayetin anne ve babadan birine bırakılması halinde TMK m. 353 devreye girmektedir. Buna göre “*Evlilik sona erince velâyet kendisinde kalan eş, hâkime çocuğun malvarlığının dökümünü gösteren bir defter vermek ve bu malvarlığında veya yapılan yatırımlarda gerçekleşen önemli değişiklikleri bildirmek zorundadır*”⁶⁵. Boşanma ve ölüm dışında, butlan kararı ve gaiplik neticesinde, evliliğin feshi hallerinde de bu maddenin uygulanacağı kabul edilmelidir⁶⁶. Ayrılık halinde evlilik devam etmekle birlikte eşlerden birinin velayet hakkının kaldırılması hali ve evlilik dışı doğan çocuklar için bir düzenleme getirilmemiş olması ve TMK m. 352’nin de bu hallerde uygulama alanı bulmaması sebebiyle doktrinde bu düzenleme eleştirilmiştir⁶⁷. Hatta maddeye karşı Anayasa Mahkemesi’ne başvurulsa da olumlu bir sonuç elde edilememiştir⁶⁸. Oysa kanun koyucunun, eşlerin çocuk mallarını birlikte yönetmesi halinde birbirlerini kontrol edebilecekleri, ancak eşlerden birinin çocuk mallarını yönetmesi halinde ise diğer eşin velayet hakkını kullanan ebeveyni kontrol etmesinin zor olacağı düşüncesiyle TMK m. 353 hükmünü getirdiği düşünülmektedir⁶⁹. Buradan hareketle, amaca göre yorum yapılarak maddenin ayrılık halinde de uygulanması yerinde olurdu. Zira böyle bir uygulama çocuğun da yararına olacaktır.

TMK m. 353 gereğince hazırlanacak defterin nasıl hazırlanması gerektiği düzenlenmemiş olmakla birlikte Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet Ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğü m. 4 burada yol gösterici olacaktır. Buna göre “*Ana ve babadan birinin ölümü halinde nüfus memuru veya evliliğin mahkeme kararı ile sona ermesi halinde kararı veren mahkeme, sağ kalan veya velayet kendisine verilen eşin yerleşim yeri aile mahkemesine, yoksa Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun belirlediği mahkemeye durumu derhal bildirir. Mahkeme, belirleyeceği süre içinde, sağ kalan veya velayet kendisine verilen eşten çocuğun varsa, mal varlığının dökümünü gösteren bir defter vermesini ve bu mal varlığında veya yapılan yatırımlarda gerçekleşecek önemli değişiklikleri de bildirmesini ister*”.

Veli, evliliğin sona ermesi tarihine göre çocuğun mevcut malvarlığına ilişkin defter tutacak ve altına bu bilgilerin doğru olduğuna dair imzasını atarak mahkemeye verecektir. Hakim, bu bilgileri kontrol edecek, bir eksiklik/yanlışlık tespit ettiği

⁶⁵ İsviçre Medeni Kanunu m. 318’de bu düzenleme sadece eşlerden birinin ölümü halinde getirilmiştir, Yvo Biderbost, ‘Art 318’ in *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht* (eds. Ruth Arnet, Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), 4. Auflage, (Schulthess Juristische Medien AG 2023) 1155.

⁶⁶ Kılıçoğlu (n 36) 519; Akyüz (n 4) 252.

⁶⁷ Usta (n 14) 305.

⁶⁸ AYM E. 2005/60, K. 2008/162, T. 13.11.2008, bkz. Usta (n 14) 305.

⁶⁹ Usta (n 14) 302 vd.; Baygın (n 26) 397.

durumlarda bunları düzeltirecektir. Ayrıca velayet süresince çocuğun malvarlığında meydana gelen önemli değişikliklerin de mahkemeye bildirilmesi gerekecektir.⁷⁰

Doktrinde haklı olarak bu düzenleme, çocuğun mallarının korunması hususunda yeterli olmaması sebebiyle eleştirilmiştir⁷¹. Gerçekten de veli, mahkemeye yanlış/eksik/hatalı bilgi verebilecektir ve bunun aksi için etkin bir kontrol mekanizması mevcut değildir. Aksine velinin defterin altına imza atması ile kendisine duyulan güven, adeta hukukumuzdaki yemin ispat şekli gibi içi boş bir düzenlemeden öteye gidememektedir.

Ayrıca sadece evliliğin sona ermesinde böyle bir düzenleme getirilmiş olması da yeterli değildir. Doktrinde bir görüşe göre⁷² bu maddenin anne ve babanın temsil yetkisiyle birlikte değerlendirilmesi gerekliliğinden hareketle eski kanuna nazaran eşler arasında eşitlik getirdiği ve dolayısıyla anne babanın üçüncü kişilerle işlem yaparken diğerinin rızası ile işlem yaptığı karinesinin devreye gireceği, anlaşamaları halinde eski kanun dönemindeki gibi babanın oyunun üstün tutulacağından vazgeçtiği ve velayet hakkının, vesayetten daha geniş olması sebebiyle hesap ve güvence verme yükümlülüğünün getirilmediği belirtilmektedir. Kanaatimizce her ne kadar evliyken eşlerin birbirlerinin yaptıkları işi kontrol edip gözetebileceği düşünülse de bu düşünce de, tam tersinin olması mümkün olmakla birlikte, çoğu zaman evlilikte erkeğin daha baskın olduğu toplumumuzda gerçeklikle bağdaşmamaktadır. Kaldı ki her iki eşin birlikte çocuk aleyhine hareket etmesi de söz konusu olabilir. Bu sebeplerle evlilik birliği devam ederken de gözetim olması yerinde olacaktır⁷³.

Son olarak belirtmek gerekir ki hukukumuzda oldukça yeni uygulanmaya başlanan boşanmadan sonra ortak velayet kararı verilmesi halinde ise çocuk mallarının yönetilmesi hem annede hem de babada olacaktır. TMK m. 352 hükmünde de anne ve babanın sadece evlilik devam ederken birlikte çocuk mallarını yönetecekleri değil, anne ve babanın velayetleri devam ettiği müddetçe çocuk mallarını yönetecekleri belirtilmektedir. Bu sebeple mahkemece ortak velayete karar verilmesi halinde, anne ve babanın çocuk mallarını yönetmeye devam etmelerine bir engel yer almamaktadır. Hatta kural, bu halde dahi anne ve babanın çocuk mallarını beraber yönetmesidir. Ancak hakim, ortak velayete rağmen çocuk mallarının yönetimini yine sadece bir ebeveyn de bırakabilecektir⁷⁴.

4. Hakimin Müdahalesi

TMK m. 352/2'de anne ve babanın yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde hakimin müdahale edeceği düzenlenmektedir. Hakimin, hangi durumlarda, nasıl

⁷⁰ Velidedeolu (n 36) 378; Öztan (n 8) 1169; Usta (n 14) 307; Baygın (n 26) 400.

⁷¹ Serozan (n 1) 267.

⁷² Şeref Ertaş, 'Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2007) 9(Özel Sayı), 393.

⁷³ Aynı yönde bkz. Akyüz (n 4) 252.

⁷⁴ Güvenç'e göre üçüncü kişilerle yapılan işlemlerde iyi niyetin korunması noktasında temsil bakımından ortak velayette sorun çıkabileceğinden hakimin, böyle bir karar vermesi yerinde olacaktır. Bkz. Güvenç (n 42) 465.

müdahale edeceği ise maddede belirtilmemiştir. Anne ve babanın yükümlülüklerini yerine getirmemesi ifadesinden, çocuk mallarına ilişkin getirilen her türlü yükümlülüğün ihlal edilmesi, özellikle çocuk mallarının tehlikeye düşme ihtimalinin bulunması anlaşılmalıdır. Söz gelimi, her ne kadar anne ve babanın yönetim yetkisi varsa da çocuk mallarını serbestçe tüketemezler. Bu durumda hakim, malların tüketilmemesi için müdahalede bulunabilir⁷⁵.

Bu madde kapsamına girecek hallerden biri de eşlerin anlaşamaması durumunda hakime başvurabilecek olmalarıdır. Söz gelimi bir çocuk malının tasarrufu hususunda velayeti ortak kullanan anne ve babadan biri malın satılması gerektiğini, diğeri ise satılmaması gerektiğini düşünüyorsa bu durumda hakime başvurarak bir karar verilmesini talep edebileceklerdir. Hakim, bu durumda anne ve babayı uzlaştırmaya çalışacaktır.⁷⁶

Ancak her ne kadar hakim, eşleri uzlaştırmaya çalışacaksa da eşler uzlaşamayabileceklerdir. Bu durumda hakim, eşlerin yerine geçerek karar verme yetkisine sahip olmayacak, sadece karar verme yetkisini kimin haiz olacağını belirleyecektir.⁷⁷ Bir önceki paragrafta verdiğimiz örnek üzerinden ilerlersek; bir çocuk malının satılarak karşılığı olarak alınan bedelin bankaya yatırılması, çocuğun daha yararına olacak ise hakim, bu durumda malın satılmasını isteyen velinin karar verme yetkisi olduğunu belirleyecektir.

Hakim, ayrıca talimat verebilecek, anne ve babaya uyarıda bulunabilecektir. Burada önemli olan yönetim hakkının anne ve babanın elinden alınmamasıdır⁷⁸. Hakime, bunun dışında başvurulabilecek önlemler bakımından takdir hakkı tanınmıştır.

5. Yönetimin Sona Ermesi

Velinin çocuk mallarını yönetme yetkisi, öncelikle velayetin ortadan kalkmasıyla sona erecektir. Bu da çocuğun ergin olması, anne ve babanın ölümü veya gaipliği ve velinin velayet hakkının kaldırılması ile gerçekleşecektir. Velayet hakkının kaldırılması, TMK m. 348'deki hallerde olacaktır. Ayrıca TMK m. 361 kapsamında çocuk mallarının yönetimi yetkisinin veliden alınması ile de yönetim sona erecektir. Son olarak evliliğin bir sebeple sona ermesi neticesinde velayetin kendisine bırakılmadığı ebeveyn de yönetim hakkını, artık haiz olmayacaktır⁷⁹. Aynı şekilde velayetin

⁷⁵ Öztan (n 8) 1194.

⁷⁶ Öztan (n 8) 1168; Akyüz (n 4) 252.

⁷⁷ Akyüz (n 4) 252; Güvenç (n 42)470.

⁷⁸ Ebru Ceylan, 'Türk Medeni Kanunu'nda Çocuğun Korunmasıyla İlgili Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2017) 19 (Özel Sayı), Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, 364.

⁷⁹ Yargıtay 2. HD., E. 2023/3656 K. 2023/5905 T. 5.12.2023, "... 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 354üncü maddesi gereğince küçük ...'ın mallarını kullanma hakkının veliye ait olduğu bu itibarla davalının, dava dışı eşinden boşanmakla ve velâyetin anneye verilmesi ile davacı çocuğu temsil etme ve mallarını idare etme ve kullanma hakkı sahibi olmadığı, aynı Kanun'un 352 nci

değiştirilmesi halinde de bu husus geçerli olacak, velayet kimde ise yönetme hakkı onda olacak, velayet hakkı sona erenin yönetim yetkisi kalmayacaktır⁸⁰.

B. ÇOCUK MALLARININ KULLANIMI

Çocuk mallarının kullanımı TMK m. 354’de “*Ana ve baba, kusurları sebebiyle velâyetleri kaldırılmadıkça, çocuğun mallarını kullanabilirler*” şeklinde belirtilmiştir. 743 S. Türk Kanunu Medenisi’nde intifa hakkı tanınırken yeni kanunda bunun yerine kullanma kavramı getirilmiştir. Madde gerekçesine baktığımızda önceki kanunda intifa hakkından bahsedildiği, ancak kullanma hakkının verilmek istendiği, dolayısıyla intifa kavramının bunu karşılamadığı düşünülerek bu değişiklik yapılmıştır⁸¹. Esasen madde başlığı istifade etme iken madde içinde intifadan bahsedilmesi karışıklığa yol açabilecek nitelikte olduğundan başlık ile madde içindeki ifadenin aynı olması yerinde olmuştur. Ancak maddedeki düzenlemenin amacı düşünüldüğünde doktrinde farklı görüşler ortaya çıkmıştır.

Serozan’a göre⁸² bu ifadenin kullanılmış olması esasen bir şeyi değiştirmemiştir. Zira veli, yönetim hakkı kapsamında bir malı satabiliyor ancak karşılığında aldığı bedeli harcayamıyorken bu bedeli kullanım hakkı kapsamında harcayabilecektir ve bunun aksinin düşünülmesi hayatın gerçekleriyle bağdaşmamaktadır. Ayrıca TMK m. 355’te getirilen tek sınırlamanın hakkaniyet olması yine bu görüşe göre yerinde olmamıştır.

Kılıçoğlu’na göre⁸³ kullanma tabirinin getirilmesiyle eski kanundaki istifade etme tabiri değiştirilmiş olup çocuğun malının satılması, kiraya verilmesi gibi du-

---

maddesine göre “Ana ve baba, velâyetleri devam ettiği sürece çocuğun mallarını yönetme hakkına sahip ve bununla yükümlüdürler; kural olarak hesap ve güvence vermezler” hükmüyle sabit olduğu üzere aracın sahibi olan küçüğün velisi ve kanuni temsilcisinin dava dışı anne olduğu, anlaşmalı boşanma protokolüne göre aracın davalı babada kalacağı kararlaştırılmış ise de tarafların mülkiyetlerinde olmayan bir taşınır hakkında düzenleme yapmalarının taşınırın sahibini bağlamayacağı, bu nedenle cevap dilekçesinde davalı her ne kadar aynı Kanun’un 763 üncü ve devamı hükümlerine göre taşınır malların kazanılmasının şekillerinden zilyetliğin devri ve hükmen teslim hükümlerine dayanmış ise de dava konusu motorlu araçların mülkiyetinin tescille kazanıldığı, zilyetliğin devri ve hükmen teslim yolu ile aracın mülkiyetini kazanamayacağı, zaten zilyetliği devreden de malik olmadığı, davalının bu savunmasının yerinde olmadığı, dava konusu aracın davacı çocuğa tesliminin 4721 sayılı Kanun gereğince çocuk mallarının korunması kapsamında iadesinin gerektiği gerekçesiyle davanın kabulü ile dava konusu ...plakalı aracın zilyetliğinin davalıdan alınarak ortak çocuk ...’a velâyetin ...’a verilmesine, birleşen davanın ise tefriğine karar verilmiştir”, Lexpera İçtihat Bankası, Erişim Tarihi 05.02.2024.

⁸⁰ Velayetin değiştirilmesi hususunda ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Akçaal, ‘Velayetin Değiştirilmesi’ İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2022) 13(1).

⁸¹ Vildan Gökkaya, ‘Ana ve Babanın Çocuğun Malların Üzerindeki Kullanma Hakkı’ TBB (2017) 133, s. 325, 326; Madde gerekçesi için bkz. İlhan Helvacı, (Prof. Dr. İlhan Helvacı Türk Medeni Kanunu) <<http://www.ilhanhelvaciturkmedenikanunu.com/turk-medeni-kanunu/turk-medeni-kanunu-madde-354>> Erişim Tarihi 11 Ocak 2024.

⁸² Serozan (n 1) 267, 268.

⁸³ Kılıçoğlu (n 36) 519.

ruumlarda bundan gelen bedelleri velinin kullanamayacağı sonucuna varılmalıdır. Bu yöndeki benzer görüşe göre de kanun koyucunun istifade etme tabiri yerine kullanma tabirini getirmiş olması, artık çocuk mallarının gelirlerini harcayamayacakları ve mal edinemeyecekleri anlamına gelmektedir⁸⁴. Başka bir deyişle ebeveyn, bu malları sadece kullanabilecek ancak ondan yararlanamayacaktır⁸⁵. Kanaatimizce de kanunda yapılan söz konusu değişikliğin bu anlama geldiğinin kabul edilmesi yerinde olacaktır. Zira eski kanun döneminde bahsi geçen istifade kavramı, ebeveyn tarafından çocuğun söz gelimi parasının yok edilmesi anlamına gelmekteydi⁸⁶. Bu durumda yapılan kavram değişikliğinden artık kelime anlamıyla kullanma anlamı çıkarılmalı ve fakat yönetimde olduğu gibi yok etme, tüketme gibi bir imkanın ebeveyne verilmediği kabul edilmelidir⁸⁷.

Kullanma ifadesi sadece çocuk mallarının kullanılması anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle söz gelimi çocuğun bir taşınmazı var ise ebeveynler bu konuda oturarak bu malı kullanabilir⁸⁸. Sosyal medya kapsamında düşündüğümüzde bir reklam sözleşmesi neticesinde reklam veren şirketin/kişinin kazandırma olarak bir mal vermesi durumunda bu malın kullanılması bu kapsamda incelenebilecektir. Söz gelimi bir markanın tanıtımı neticesinde reklam şirketi, tanıtılan bisikletlerden hediye etmiş ise ebeveynlerin bisikleti sürmesi, kullanma hakkı kapsamında olacaktır.

Çocuk mallarının kullanımı ile yönetiminin karıştırılmaması gerekmektedir. Burada ortaya çıkan en önemli fark, yönetim kavramının içinde birçok fiili barındırmasıdır. Oysa TMK m. 354 ile getirilen hak sadece kullanma hakkıdır, başkaca bir hak tanımamaktadır. Yine yönetim, hem hak hem yükümlülük olarak düzenlenmişken; kullanım sadece bir haktır⁸⁹. Ebeveynlerin çocuk mallarını kullanma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bunun bir neticesi olarak feragat bakımından da burada önemli bir fark söz konusudur. Veli, yönetim hakkından feragat edemezken kullanma hakkından feragat edebilecektir⁹⁰. Son olarak yönetim hakkı bizzat velayet hakkının devam ettiği sürece söz konusu olabilirken kullanma için farklı bir düzenleme getirilmiştir. Her ne kadar maddede velayetin kaldırılması durumunda çocuk mallarının kullanılmayacağı düzenlenmiş olsa da maddedeki “*kusurları sebebiyle*” ifadesi önem arz etmektedir. Bu sebeple eşlerin evliliklerinin herhangi bir sebepten sona ermesi yönetim hakkının aksine kullanma hakkını ortadan kaldırmayacaktır⁹¹. Ancak hakim, bu durumda kullanma hakkını anne veya babadan birine

⁸⁴ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1254.

⁸⁵ Baygın (n 26) 381.

⁸⁶ İnan (n 2) 136.

⁸⁷ Gökkaya (n 79) 329, 330.

⁸⁸ Akyüz (n 4) 254.

⁸⁹ Akyüz (n 4) 254.

⁹⁰ Öztan’a göre feragatin çocuk yararına olması gerekmekte, ancak bu durumda feragat mümkün olabilecektir, bkz. Öztan (n 8) 1176.

⁹¹ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1253; Gökkaya (n 79) 330.

birakabilecektir⁹². Kullanma hakkı, yalnızca velayet hakkının ebeveynlerden birinin kusuru neticesinde kaldırılması halinde sona erecektir⁹³. Doktrinde aksi yöndeki bir görüşe göre ise kullanım hakkı da velayete bağlı olarak getirilmiş bir hak olduğundan bu durumda velayet hakkı kimde ise kullanım hakkı onda olacak, velayeti haiz olmayan taraf çocuk mallarını kullanamayacaktır⁹⁴. O halde sosyal medyada ebeveynlerin çocukları üzerinden elde ettikleri kazanç bakımından incelediğimizde, yönetimden farklı olarak bir kullanma hakkı da söz konusu olacak; ancak bu kazancın tüketilmesi, yok edilmesi mümkün olmayacaktır. Başka bir deyişle, veli, sosyal medyada çocuk üzerinden elde edilen ve çocuk malı niteliğinde kazancı, kullanma kapsamında tüketemeyecektir. Yukarıda verdiğimiz bisiklet örneğinde olduğu gibi, fiili olarak bu malı kullanmasında ise bir sakınca bulunmamaktadır.

Belirtmek gerekir ki diğer sona erme sebepleri burada da geçerliliğini koruyacaktır. Başka bir deyişle çocuğun ergin hale gelmesi, anne ve babanın ölümü veya gaipliği halleri de kullanma hakkını ortadan kaldıracaktır.

Getirilen bu düzenlemenin amacının, çocuğun ailesiyle yaşadığı, bazı giderlere katılması gerektiği, böylece aile içi dayanışmanın sağlanması olduğu belirtilmektedir; ancak doktrinde haklı olarak bu durum eleştirilmektedir⁹⁵. Serozan'a göre adil olan, çocuk mallarının tamamen kullanılabilir olması değil, çocuk için yapılan harcamalar oranında bu imkanın tanınması olacaktır⁹⁶.

Son olarak belirtmek gerekir ki serbest mallar için yönetimde geçerli olan kurallar burada da geçerliliğini korumaktadır. İsviçre Medeni Kanunu'na baktığımızda ise kullanma hakkına ilişkin ayrıca bir maddeye yer verilmediği görülmektedir.

C. ÇOCUK MALLARININ GELİRLERİN SARFI

TMK m. 355'e göre "*Ana ve baba, çocuk mallarının gelirlerini öncelikle çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için; hakkaniyete uyduğu ölçüde de aile ihtiyaçlarını karşılamak üzere sarfedebilirler. Gelir fazlası, çocuk mallarına katılır*".

Sosyal medyada yapılan influencerlık sözleşmesi kapsamında elde edilen bir malın gelir getirme ihtimalinde bu gelirin sarfına ilişkin anılan düzenlemenin dikkate alınması gerekmektedir. Söz gelimi sözleşme neticesinde verilen taşınır malın üçüncü kişiye kiraya verilebilmesi velinin, yönetim hakkı kapsamında mümkündür. Bu sebeple kiradan elde edilecek bu gelir çocuk malının geliri niteliğinde olacaktır. O halde bu gelir üzerinde velinin veya velayet hakkına sahip olmayan ebeveynin herhangi bir hak ve yükümlülüğü olup olmadığının bu madde kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

⁹² Öztan (n 8) 1175.

⁹³ Velidedeoğlu (n 36) 378; Serozan (n 1) 268; Öztan (n 8) 1175; Gökkaya (n 79) 331.

⁹⁴ Kılıçoğlu (n 36) 519.

⁹⁵ Velidedeoğlu (n 36) 380; Serozan (n 1) 269; Özdemir ve Ruhi (n 22) 1252.

⁹⁶ Serozan (n 1) 269.

Öncelikle belirtmek gerekir ki çocuğun bakımı, yetiştirilmesi, eğitimi gibi yükümlülükler, bu yükümlülüklerin kanunda soybağı hükümleri içerisinde TMK m. 327’de düzenlendiği göz önünde bulundurulduğunda velayetin değil soybağının bir sonucu olduğu anlaşılmaktadır⁹⁷. Bu sebeple velayet hakkına sahip olmayan ebeveynin de bu yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu, anne ve babanın ekonomik durumundan bağımsız olarak düzenlenmiş bir yükümlülük olup ekonomik durumları iyi de olsa kötü de olsa maddede bahsi geçen yükümlülükleri haizdirler⁹⁸.

Maddede bu gelirlerin öncelikle, çocuk için kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Ancak bundan sonra kalan miktar sarf edilebilecek olmakla birlikte bu da hakkaniyet ölçütüyle sınırlandırılmıştır. Hakkaniyet ölçütü doktrinde, çocuğun ihtiyaçlarının karşılanması için bu malların gelirlerine gerek kalmaması ve bu gelirler ile evin geçiminin sağlanabileceği şeklinde belirtilmektedir⁹⁹. Kanaatimizce evin geçimi ifadesinden lüks harcamaların bu kapsamda değerlendirilmeyeceği sonucuna varılmalıdır. Aynı şekilde ailenin herhangi bir ferdinin özel harcamaları için de çocuk mallarının gelirleri sarf edilemeyecektir¹⁰⁰. Aksi takdirde maddenin ikinci fıkrasında yazan geri kalan fazlalığın çocuk mallarına katılacağı ifadesi anlamsız kalacaktır. Doktrindeki bir görüşe göre anne ve babanın, çocuğa nafaka vermesi gerekmesi halinde, ekonomik durumlarına göre belirlenecek bu nafaka tutarı üzerinden farazi değerlendirme yapılarak sonuca varılması gerekmektedir¹⁰¹. Başka bir görüşe göre ise hakkaniyet ifadesinden anlaşılması gereken TMK m. 4’dür¹⁰². Buna göre hakkaniyet ölçüsünü TMK m. 4 uyarınca hâkim değerlendirecek ve karara varacaktır.

Dikkat etmek gerekir ki bu durum çocuğun ailesiyle birlikte yaşaması halinde geçerli bir durumdur. Çocuğun ailesinden ayrı yaşaması durumunda anne ve baba TMK m. 355 uyarınca çocuk mallarının gelirlerini kullanamayacaktır¹⁰³.

D. ÇOCUK MALLARININ KISMEN SARFI

1. TMK m. 356/1’deki Düzenleme

Çocuk mallarının kısmen sarfı ise TMK m. 356’da düzenlenmiş olup maddede ikili ayrıma gidilmiştir. Birinci fıkrada gelirden olduğu gibi parasal bir edimden bahsedilmektedir¹⁰⁴. Başka bir deyişle çocuğun sermaye biçimindeki ödemeleri, tazminatları ve benzeri parasal edimleri TMK m. 356/1 kapsamında kısmen sarf içerisinde düzenlenmektedir. TMK m. 356/1’e göre “*Olağan ihtiyaçlar gerektir-*

⁹⁷ Akyüz (n 4) 255; Usta (n 14) 315; Baygın (n 26) 424.

⁹⁸ Baygın (n 26) 423.

⁹⁹ Akyüz (n 4) 255.

¹⁰⁰ Baygın (n 26) 425.

¹⁰¹ Baygın (n 26) 423, 424.

¹⁰² Özdemir ve Ruhi (n 22) 1254.

¹⁰³ Serozan (n 1) 269; Biderbost (n 63) 1159.

¹⁰⁴ Baygın (n 26) 426.

diği ölçüde sermaye biçiminde ödemeler, tazminatlar ve benzeri edimler çocuğun bakımı için kısmen kullanılabilir". Gelirlerin sarfindan farklı olarak, burada parasal edimlerin sarf edilmesi hususu düzenlenmiş olup bu malların ayrıca geliri olması durumunda başvurulacak madde yine bir önceki madde olan TMK m. 355 olacaktır¹⁰⁵. Söz gelimi, sosyal medyada yapılacak reklam karşılığında ücret ödenmesi halinde diğer şartları da taşıyorsa bu ücret çocuk malı sayılacak ve fakat bu ücretin bankaya yatırılması ve faiz getirmesi halinde artık çocuk malının geliri niteliğinde olacaktır¹⁰⁶. Böylece ödenen ücret m. 356 kapsamında değerlendirilebilecekken; faiz getirisine m. 355 uygulanacaktır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki doktrinde, maddenin başlığı sarf etmek iken birinci fıkrada kullanma fiilinin yer alması karışıklık yaratma ihtimali bulunduğu için eleştirilmektedir¹⁰⁷. Gerçekten de daha önce incelediğimiz kullanma yetkisinden farklı olarak burada çocuk mallarının kısmen sarfı düzenlenmektedir. Bu sebeple her ne kadar maddede kullanma ifadesine yer verilse de düzenlemenin sarf etme ile ilgili olduğu unutulmamalıdır.

Maddede sayılan çocuk malları sınırlı sayıda olmayıp parasal değeri olan benzeri edimler de bu madde kapsamında kısmen sarf edilebilecektir¹⁰⁸. Maddede bahsi geçen tazminatlar bakımından herhangi bir tereddüt bulunmamakta ise de sermaye biçimindeki ödemelerden ne anlaşılması gerektiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Sermaye biçimindeki ödemeler için doktrinde "*doğrudan doğruya veya dolaylı olarak çocuğun bakım giderlerinin karşılanması ve bu yolda tüketilmek üzere belirlenmiş ödemeleri ifade eder*" olarak tanım verilmiş ve buna örnek olarak da nafaka ödemeleri gösterilmiştir¹⁰⁹.

Bu mallar, TMK m. 355'ten farklı olarak doğrudan çocuğun bakımı için sarf edilebilecek ve bu ancak kısmen olabilecektir. Kanun koyucu maddede açıkça kısmen sarf etmeden bahsettiği için, birinci fıkraya giren çocuk mallarının tamamının sarf edilmesi mümkün değildir. Buradaki diğer sınırlama ise bu malların ancak çocuğun olağan ihtiyaçları için sarf edilebilecek olmasıdır. Olağan ihtiyaçlar ifadesinden, her çocuğun ihtiyacı olabilecek ihtiyaçlar anlaşılmalıdır¹¹⁰. Söz gelimi çocuğun hasta olması halinde, hastane ve bakım giderleri TMK m. 356/1'de sayılan unsurlar/parasal edimler ile karşılanabilecektir¹¹¹. Bu örnek üzerinden düşünülüğünde birinci fıkraya giren çocuk mallarının tamamen harcanması gerekmesi halinde ne olacaktır? Zira kanun koyucu ancak kısmen sarftan bahsetmiş ve TMK m. 355'den farklı olarak çocuk mallarının gelirlerinin çocuğa harcanması

¹⁰⁵ Kılıçoğlu (n 36) 521.

¹⁰⁶ Kılıçoğlu (n 36) 521.

¹⁰⁷ Baygın (n 26) 427.

¹⁰⁸ Akyüz (n 4) 256; Baygın ve Doğan (n 38) 417.

¹⁰⁹ Baygın (n 26) 426.

¹¹⁰ Akyüz (n 4) 256.

¹¹¹ Akyüz (n 4) 256; Baygın (n 26) 427.

ve ancak kalan olursa hakkaniyet ölçütünde ailenin ihtiyaçlarına harcanabileceği belirtilmişken, burada geriye kalan miktara dair bir belirleme yer almamaktadır. Başka bir deyişle çocuk mallarının gelirlerinin hepsi çocuk için harcanabileceksen TMK m. 356/1 hükmüne giren çocuk mallarının tamamının çocuk için harcanıp harcanamayacağı noktasında nasıl bir sonuca varılması gerektiği de ayrıca değerlendirilmelidir. Bu soruya cevap verilebilmesi için ikinci fıkranın da incelenmesi gerekmektedir. Bir sonraki başlıkta bu hususu ele alacağız.

2. TMK m. 356/2'deki Düzenleme

TMK m. 356/2'ye göre “*Çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk varsa hâkim, ana ve babaya belirlediği miktarlarda çocuğun diğer mallarına da başvurma yetkisini tanıyabilir*”. Bu madde, içinde birçok şartı barındırmaktadır. Öncelikle çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için çocuğun diğer mallarına başvurmak zorunlu olmalıdır. Bu zorunluluk halinde ayrıca hakimden izin alınması gerekmektedir. Hakimin izin vermesi halinde başvurulabilecek mallar birinci fıkra dışındaki diğer mallar olacaktır.

Daha önce bahsettiğimiz gibi kural olarak anne ve baba, öncelikle kendi malvarlıkları ile çocuğa karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Ancak bu şekilde çocuğun ihtiyaçlarını karşılayamadıkları durumlarda TMK m. 356/2 hükmünün uygulanması gündeme gelebilecektir. Birinci fıkradan farklı olarak olağan ihtiyaçlar dışında başkaca ihtiyaçlar çıkması halinde de bu madde uyarınca çocuğun diğer mallarına başvurulabilecektir.¹¹²

TMK m. 327/2 hükmü bu noktada yol gösterici olacaktır. Anılan maddeye göre “*Ana ve baba, yoksul oldukları veya çocuğun özel durumu olağanüstü harcamalar yapılmasını gerektirdiği takdirde ya da olağan dışı herhangi bir sebebin varlığı halinde, hâkimin izniyle çocuğun mallarından onun bakım ve eğitimine yetecek belli bir miktar sarfedebilirler*”. Her iki maddeyi birlikte yorumladığımızda, TMK m. 327/2'de yer alan hallerde, TMK m. 356/2 uyarınca hâkim izniyle çocuğun diğer mallarına başvurulabilecektir¹¹³. Doktrinde yer alan bir görüşe göre¹¹⁴, bakım nafakası adı altında m. 356'daki düzenlemenin benzeri m. 327'de yer almakta ve bu iki madde arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Buna göre TMK m. 356 kapsamında çocuk bakımından bir sınırlandırma getirilmişken m. 327'de herhangi bir olağanüstü halin çocuk mallarına başvurulması için yeterli olacağı belirtilmektedir. Başka bir deyişle, maddede her ne kadar anne ve babanın yoksul olması veya çocuğun özel durumu sebebiyle olağanüstü harcamalar yapılabileceği belirtilse de maddenin devamında olağan dışı herhangi bir nedenle de çocuk mallarının sarf edilebileceği belirtilmektedir. Kanaatimizce maddelerin birlikte yorumlanması ve çocuk lehine hareket edilmesi yerinde olacaktır.

¹¹² Usta (n 14) 316.

¹¹³ Ertaş (n 70) 392.

¹¹⁴ Serozan (n 1) 270.

Diğer mallar ifadesi ile anlaşılması gereken, TMK m. 356/1'den farklı olarak, taşınır, taşınmaz mallar ile haklardır¹¹⁵. Doktrinde bir görüşe göre burada taşınır ve taşınmazlar bakımından farklı bir sonuca varılması gerekmektedir¹¹⁶. Buna göre, taşınırlar için hâkim izni gerekmez iken; taşınmaz malların satımında mutlaka hakim izni alınmalı, aksi halde bu işlem geçersiz sayılmalıdır. Doktrinde katıldığımız diğer görüşe göre ise kural olarak, bu malvarlığı değerlerinin daha önce bahsettiğimiz gibi yönetim hakkı kapsamında tasarruf işlemlerine konu olması mümkün olup bunlar için ayrıca hakim izni gerekmez¹¹⁷. TMK m. 356/2 kapsamında izin alınması gereken durum, bu malların tüketilme ihtimalidir. Başka bir deyişle bir malın satılması, yönetim hakkı kapsamında hâkim iznine tabi değilken; bu malın satılmasından sonra elde edilecek kazancın harcanması bu malın tüketilmesi niteliğinde olacak ve hakim iznine tabi olacaktır¹¹⁸.

Bu durumda bir önceki başlıkta sorduğumuz soruyu değerlendirdiğimizde, doktrinde bir görüşe göre, TMK m. 356/1'deki malların ihtiyaçlara yetmemesi halinde TMK m. 356/2 gündeme gelebilecektir¹¹⁹. Ancak bu durumda TMK m. 356/1'de yazan "kısmen" ifadesi anlamsız hale gelecektir. Kanunda yazan bu ifadeyi göz önüne aldığımızda kanaatimizce TMK m. 356/1'in sadece kısmen sarfa izin vermesi karşısında çocuğun malının tamamen sarf edileceği durumda, bu işlem, malın tüketilmesi anlamına geleceğinden, yönetim hakkı kapsamında değerlendirilemeyecektir. O halde çocuğun TMK m. 356/1'de sayılan malvarlığı değerlerinin tamamının, çocuğun olağan ihtiyaçları için sarf edileceği durumda da, çocuğun korunmasının öncelik olması karşısında, hakimden izin alınması gerektiğinin kabulü yerinde olacaktır. Ancak belirtmek gerekir ki kanun maddelerinin bu şekilde düzenlenmiş olması kafa karışıklığına yol açacak niteliktedir. Bu sebeple maddelerin yeniden düzenlenmesi veya değiştirilmesi isabetli olabilecektir.

¹¹⁵ Akyüz (n 4) 256.

¹¹⁶ Ertaş (n 70) 396, 397.

¹¹⁷ Özdemir ve Ruhi (n 22) 1255; Baygın (n 26) 431, 432; Reyhani Yüksel (n 4) 87; Yargıtay 2. HD., 2009/16985 E., 2010/5916 K., 29.03.2010 T., "Davacı anne küçüğün velisi ve yasal tek temsilcisidir. Türk Medeni Kanununun 342 ve 462/1-2. maddeleri gereğince 327. ve 356. madde hükümleri koşullarının oluşması dışında hakimden izin almaksızın taşınır veya taşınmaz hangisi olursa olsun çocuk mallarını satabilecek, 360. ve 361. maddelerdeki olumsuz koşullar gerçekleşmedikçe onun mallarını yönetecek ve bununla yükümlü olacaktır. (TMK.md.352) Yönetim hakkı sona erince de çocuğun mallarını hesabıyla birlikte ergin çocuğa, vasisine veya kayıymına devredecektir.(TMK. md.362)", HukukTürk, Erişim Tarihi 30.01.2024.

¹¹⁸ Baygın (n 26) 431, 432; Yargıtay'a göre ayrıca hakimden izin alınması velinin sorumluluğu bakımından da önem arz etmektedir, bkz. Yargıtay 2. HD., E. 2009/19741 K. 2010/8423 T. 28.4.2010 "Türk Medeni Kanununun 356/2.maddesi ise, sadece küçüğün bakım, yetiştirme ve eğitimi için kullanma amacıyla satış izni istendiği takdirde hakim in bu gereksinimlerle sınırlı olarak izin vereceğini düzenlemektedir. Türk Medeni Kanununun 356/2.maddesi hükmü, doğrudan bir izin hükmü olmayıp velinin sorumluluğunu düzenleyen bir hükümdür. Böylece veli izin alıp tasarruf işleminde bulunduğu takdirde, çocuk ergin hale geldiğinde çocuğun sorumluluk davasından kendisini korumuş olacak; izinsiz işlem yaptığı takdirde sorumluluk davası ile karşılaşabilecektir", Lexpera İçtihat Bankası, Erişim Tarihi 05.02.2024.

¹¹⁹ Öztan (n 8) 1178; Usta (n 14) 319.

O halde sonuç olarak, sosyal medyada ebeveynlerin çocuk malı niteliğinde olacak bir kazanç elde etmesi halinde bu kazanç TMK m. 356, bu kazançtan ayrıca gelir elde edilmesi hali TMK m. 355 kapsamında değerlendirilecektir. Söz gelimi, bir reklam karşılığında ücret elde edilmiş ve bu para bankaya faiz getirecek şekilde yatırılmışsa bu faiz, kazancın geliri olacaktır. Elde edilen ilk ücret ise TMK m. 356'daki sınırlara tabi olacaktır.

E. ÇOCUK MALLARININ KORUNMASI

Çocuk mallarının korunması, TMK m. 360 ve 361'de düzenlenmiştir. Kanun koyucu, öncelikle hakimın genel önlemler alabileceğini düzenlemiş, alınacak önlemlerin yeterli olmayacağı durumlarda ise kayyım atanacağını belirtmiştir. Her ne kadar çocuk mallarının korunması başlıklı maddeler bu kısımda düzenlenmişse de başkaca maddelerin içinde de çocuk mallarının korunması için bazı düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Burada tehlikenin ortaya çıkmasından önce alınabilecek önlemler ve tehlike ortaya çıktıktan sonra alınabilecek önlemler olarak ikili ayırım yapılabilecektir¹²⁰. Tehlikenin ortaya çıkmasından sonra alınacak önlemler, genel önlemler ve kayyım atanmasını gerektiren önlemler olarak ikiye ayrılmaktadır.

Tehlikenin ortaya çıkmasından önce kanun koyucu, TMK m. 352'de anne ve babanın yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde hakimın müdahale edeceğini ve m. 353'te evlilik birliğinin sona ermesinden sonra çocuğun velayeti kimde ise onun defter verme ve değişiklikleri bildirme yükümlülüğünü düzenlemiştir. Tüm bu önlemler, çocuğun mallarının zarara uğrama ihtimaline karşı önceden alınacak önlemler niteliğindedir. Bu maddeleri daha önceki başlıklarda incelediğimiz için bu bölümde tekrara düşmemek adına tehlikenin ortaya çıkmasından sonra alınacak önlemleri inceleyeceğiz.

TMK m. 360 ve 361'in uygulanması için anne ve babanın kusurlu hareket etmesi aranmamakta, yalnızca tehlikenin varlığı gerekli ve yeterli olmaktadır¹²¹. Başka bir deyişle, anne ve baba, yükümlülüklerini yerine getirirken kusurlu bir davranışta bulunmaksızın gerek bilgisizliklerinden gerekse de tecrübesizliklerinden dolayı malları koruyamayacak durumda olabilirler. Bu durumda bu maddeler uygulama alanı bulacak ve hâkim gerekli önlemleri alacaktır.

TMK m. 360'da anne ve babanın, çocuğun mallarını yönetirken özensiz davranması durumunda hakimın önlem alacağı belirtilmektedir. Anılan maddenin ikinci fıkrasında hakimın alabileceği önlemler örneklendirmek suretiyle sayılmış olup bu önlemler sınırlı sayıda değildir¹²². Belirtmek gerekir ki velayet hükümlerinde genel olarak alınacak önlemler, hafiften ağıra doğru gittiğinden burada da kanun koyucu öncelikle hafif önlemlerin alınması gerektiğini göz önünde bulundurarak bu mad-

¹²⁰ Öztan (n 8) 1194.

¹²¹ Öztan (n 8) 1193; Usta (n 14) 478, 479; Özge Yücel, *Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili* (Turhan Kitabevi 2011) 136; Biderbost (n 63) 1168.

¹²² Yücel (n 118) 137.

deyi düzenlemiştir. Ancak madde kapsamında alınacak önlemlerin yetmemesi halinde, m. 361 gereği kayyım atanması önlemi devreye girecek ve onun da yetersiz kalması halinde şartları mevcut ise velayetin kaldırılması mümkün olabilecektir¹²³.

Burada TMK m. 352'den farklı olarak mutlaka çocuğun mallarının somut olarak tehlikeye düşmesi gerekmektedir¹²⁴. Söz gelimi, sosyal medya üzerinden kazanılan çocuk malı niteliğindeki kazancın, bankadaki bir mevduat hesabında durması ve mevduatın çokça değer kaybetmesine rağmen müdahalede bulunulmaması, yönetim yükümlülüğünün düzgün yerine getirilmediği anlamına gelebilecektir. Doktrinde ayrıca çocuğun taşınmaz malının boş durması, kiraya verilmemesi, malların zarar görmesi, tahrip edilmesi gibi haller somut tehlikeye örnek olarak gösterilmektedir¹²⁵.

Alınabilecek önlemler bakımından, hakime takdir hakkı tanınmıştır¹²⁶. Bu kapsamda, anne ve babayı uyurabilecek, onlara talimatlar verebilecek veya evlilik birliği devam ediyor olsa dahi TMK m. 353'teki gibi hesap vermelerini ve defter tutmalarını isteyebilecektir¹²⁷. Ancak daha önce belirttiğimiz gibi bunlar sadece örnek niteliğinde olup maddede hakime geniş takdir yetkisi tanınmaktadır¹²⁸. Buna göre hakim, her somut olayda, çocuk mallarının düştüğü tehlikeye göre gerekli önlemi kendi takdir ve tayin edecektir.

Genel önlemlerin yeterli gelmemesi halinde¹²⁹ ve bunların yeterli gelmeyeceğinin anlaşılması halinde hakim, MK m. 361'e göre kayyım atanması yoluna gidebilecektir¹³⁰. Burada, sadece çocuk mallarının yönetimi veliden alınmaktadır; yoksa anne ve babanın velayet hakları devam etmektedir¹³¹. Kayyım atanması yoluna

¹²³ Serozan (n 1) 270; Usta (n 14) 479; Velayetin kaldırılması hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cemil Çelik, 'Velayetin Kaldırılması' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2004) C. 54 S. 1.

¹²⁴ Öztan (n 8) 1194.

¹²⁵ Yücel (n 118) 139.

¹²⁶ Usta (n 14) 479.

¹²⁷ Usta (n 14) 480.

¹²⁸ Yücel (n 118) 136.

¹²⁹ Ceylan (n 76) 365; Biderbost (n 63) 1169.

¹³⁰ Öztan (n 8) 1196, 1197; Usta (n 14) 480; Yücel (n 118) 139; Yargıtay kararlarında da somut olaya göre doğrudan kayyım atanması gerektiğine yönelik karar verildiği görülmektedir. Bkz. Yargıtay 2. HD., E. 2016/4126 K. 2016/7637 T. 14.4.2016, "*Mahkemeye çocuğa annesinden intikal eden veya intikal etmesi gereken tüm mal varlığının gelirleriyle birlikte tespit edilmesi, bu mal varlığının velayet sahibi olan davalı baba tarafından nasıl değerlendirildiğinin, çocuk yararına kullanılıp kullanılmadığının araştırılması, bu hususta işin gereği olan şirketler hukuku, muhasebe ve çocuk mallarının korunması konusunda uzmanlığı olan bilirkişilerden rapor alınması suretiyle velayet hakkını kullanan babanın Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin uygulanmasına Dair Tüzüğü'nün 4. maddesinde açıklandığı üzere çocuk malları hakkında gerekli özeni gösterip göstermediği tespit edilerek, çocuk mallarının korunmasında gerekli özenin gösterilmediğinin belirlenmesi halinde, çocuğa ait olan tüm mal varlığı ile gelirlerinden babanın kişisel mal varlığına aktarmış olduğu kısımların tahsili, mevcut olanların da korunması amacıyla gerekli olduğu takdirde çocuk mallarının ve gelirlerinin kayyıma devri (TMK m. 361) dahil kanunda öngörülen tedbirlerin alınması gerekir...*" Lexpera İçtihat Bankası, Erişim Tarihi 05.02.2024.

¹³¹ Usta (n 14) 481.

gidildiği takdirde vesayete ilişkin hükümler, uygun düştüğü ölçüde kıyasen uygulanacaktır¹³². Tüm bunların yetersiz kalması halinde ise artık velayetin kaldırılması gündeme gelecektir. Zira TMK m. 348’de açıkça “*Çocuğun korunmasına ilişkin diğer önlemlerden sonuç alınamaz ya da bu önlemlerin yetersiz olacağı önceden anlaşılırsa, hâkim ... velâyetin kaldırılmasına karar verir...*” şeklinde ifade edilmektedir. Ancak bunun son çare olduğu unutulmamalıdır.

Son olarak belirtmek gerekir ki anne ve babanın sorumluluğu TMK m. 363’te “*Ana ve baba, çocuk mallarının geri verilmesinde vekil gibi sorumludurlar*” şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre de anne ve babanın sorumluluğu, vekalet sözleşmesi hükümleri uyarınca belirlenecektir. Makalemizin konusunu aşmamak adına bu konunun ayrıntılarına girmeyeceğiz; ancak burada belirtmek gerekir ki anne ve babanın özen borcunun belirlenmesinde vekalet hükümlerinin yol gösterici olacağı unutulmamalıdır¹³³.

SONUÇ

Hukumumuzda, kural olarak, mahkeme kararı veya evlenme ile erginlik sağlanmadıkça 18 yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmektedir. Çocuk, ergin olmasına kadar, çoğu zaman varsa anne ve babanın ortak velayetinde olmaktadır. Ebeveynlerden birinin olmaması halinde sağ olan velayet hakkını haiz olmakla birlikte evlilik birliğinin sona ermesinden sonra da ortak velayet kararı verilmedikçe anne veya babadan biri velayet hakkını kullanmaktadır.

Ebeveynler, velayet hakkını kullanırken tamamen serbest değillerdir. Kanun koyucu velayet açısından birçok sınırlandırma getirmiştir. Sınırlama getirilen alanların biri de çocuk mallarıdır. Ebeveynlerin malvarlığı ile çocukların malvarlığı aslında birbirinden bağımsız mallardır ve bu malvarlığı değerleri çoğu zaman karıştırılmaktadır. Sosyal medyada çocukları sayesinde reklam anlaşmaları yapmaya başlayan ebeveynlerin elde ettikleri kazançlar da çocuk malı niteliğinde olabilecektir. Bu sebeple elde edilen kazançların, nasıl elde edildiği önem arz etmektedir. Şüphesiz ki ebeveynin kendine dair paylaşımlar yaparak kazanç elde etmesi konumuzun dışındadır; ancak çocuğu üzerinden kazanç elde ettiği noktada çocuk malı gündeme gelecektir. Makalemizde ebeveynlerin, çocukları üzerinden sosyal medyada elde ettikleri kazancın çoğu zaman çocuk malı niteliğinde olacağı tespit edilmiştir.

Tüm bunlardan sonra bu kapsamda belirlenen çocuk mallarının yönetimi, kullanımı, malların ve gelirlerin sarfında velinin ve bazı durumlarda velayet hakkını haiz olmayan ebeveynin de tamamen serbest olmadığı tespit edilmekle birlikte TMK’nın çocukları yeterince koruyamadığı fark edilmiştir. Bu sebeple özellikle mukayeseli hukuktaki düzenlemeler ve gelişmelerin göz önünde bulundurulmasıyla daha iyi düzenlemelerin yapılmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

¹³² Öztan (n 8) 1197.

¹³³ Yücel (n 118) 138.

KAYNAKÇA

Aebi-Müller RE, 'Elterliche Sorge: Betreuungsrecht – Betreuungspflicht – Aufenthaltsbestimmungsrecht / I. - III.' in Elterliche Sorge, Betreuungsunterhalt, Vorsorgeausgleich und weitere Herausforderungen Symposium zum Familienrecht (eds. Alexandra Jungo, Christiana Fountoulakis), (Schulthess Juristische Medien AG 2018).

Affolter-Fringeli K ve Vogel U, 'Art 296' in *Die elterliche Sorge / der Kinderschutz, Art. 296-317 ZGB - Das Kindesvermögen, Art. 318-327 ZGB - Minderjährige unter Vormundschaft, Art. 327a-327c ZGB Berner Kommentar* (eds. Heinz Hausheer, Hans Peter Walter), (Stämpfli Verlag AG 2016).

Akıntürk T ve Ateş D, *Medeni Hukuk* (Beta 2023).

Akıntürk T ve Ateş D, *Aile Hukuku* (Beta 2016).

Aktaş Avcı P, 'Çocuk Influencer'ların Haklarının Korunması' iç Bülent Kent, Münire Kevser Baş ve Mahmut Samar (edr) *İnternet Hukukunda Çocuğun Korunması ve Mahremiyeti* (Adalet Yayınevi 2023), 69-93.

Akyüz E, *Çocuk Hukuku, Çocukların Hakları ve Korunması* (Pegem Akademi 2021).

Albayrak S, 'Çocuğun Serbest Malları' Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2018) 26 (2) 443-471.

Antalya G ve Topuz M, *Medeni Hukuk, C. 1* (Seçkin Yayıncılık 2024).

Ayan M ve Ayan N, *Kişiler Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2016).

Baygın C ve Doğan M 'Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Sarfi' Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2005) 9 (1-2), 379-427.

Baygın C, *Soybağı Hukuku* (On İki Levha Yayıncılık 2010).

Baytan Akkovan S, 'İnfluencer Sözleşmeleri' iç Tuğçe Tuzcuoğlu ve A. Hulki Cihan (edr.), Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu Bildirileri (On İki Levha Yayıncılık 2019) 78-149.

Biderbost Y, 'Art 318' in *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht* (eds. Ruth Arnet, Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), 4. Auflage, (Schulthess Juristische Medien AG 2023).

Breitschmid P, 'Art 14' in *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht* (eds. Ruth Arnet, Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), 4. Auflage, (Schulthess Juristische Medien AG 2023).

Ceylan E, 'Türk Medeni Kanunu'nda Çocuğun Korunmasıyla İlgili Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2017) 19 (Özel Sayı), Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, 349-375.

Coşkun NH, *Velayete Hâkim Olan İlkelerin Ortak Velayete Uyarlanması*, (Aristo Yayınevi 2023).

Çakır N, *Boşanma Sonrası Ortak Velayet*, (Yetkin Yayınları 2020).

Çelik C, Cemil Çelik, 'Velayetin Kaldırılması' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2004) C. 54 S. 1, 44-108.

Dural M ve Sarı S, *Türk Özel Hukuku, C. I* (Filiz Kitabevi 2023).

Dural M, Öğüz T ve Gümüş MA, *Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku* (Filiz Kitabevi 2023).

Elçin EG, 'Çocuğun Menfaati Gereği Çocukla İlgili Uyuşmazlıklarda Görüşünün Alınmaması Gereken Durumlar' iç Evgen Gülçin Elçin ve Arzu Genç Arıdemir (edr) *Çocuk Hakları Çalışmaları – I –* (On İki Levha Yayıncılık 2017) 1-25.

Ertaş Ş, 'Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2007) 9(Özel Sayı), 391-398.

Fineman MN, 'Commercial Sharenting and Protecting the Rights of Consumers and the Internet's Child Stars' (2023) 111 Geo LJ 847, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/glj111&i=855>> accessed 27 December 2023, 847-890.

Genç Arıdemir A, 'Evlilik Birliğinin Boşanma ile Sona Ermesi Halinde Çocuğun Hukuki Durumu' iç Evgen Gülçin Elçin ve Arzu Genç Arıdemir (edr) *Çocuk Hakları Çalışmaları -I-* (On İki Levha Yayıncılık 2017).

Güvenç Ö, 'Çocuk Mallarının Yönetimi' iç Ersin Erdoğan, Belkıs Vural Çelenk ve Özgün Özyüksel (edr) *Türk Hukukunda Çocuk* (Yetkin Yayınları 2022), 457-505.

Gökkaya V, 'Ana ve Babanın Çocuğun Malların Üzerindeki Kullanma Hakkı' TBB (2017) 133, 325-348.

Haley K, 'Sharenting and the (Potential) Right to Be Forgotten' (2020) 95 Ind LJ, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/indana95&i=1029>> accessed 27 December 2023, 1005-1020.

Hatemi H, *Medeni Hukuk'a Giriş* (On İki Levha Yayıncılık 2021).

Hatemi H ve Kalkan Oğuztürk B, *Aile Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2013).

Helvacı S, *Gerçek Kişiler* (Legal Yayıncılık 2021).

İnan AN, *Çocuk Hukuku* (Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları 1968).

İyilikli AC ve Ersöz O, 'Ergin Kısıtlıya Ana veya Babanın Veli Atanmasının Hukuki Sonuçları' (2018) 11 Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi.

Kayıhan Ş, *Kişiler Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2022).

Keskin AD, 'İnfluencer Sözleşmesi' (2022) 13 (1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 129-147.

Kılıçoğlu A, *Aile Hukuku* (Turhan Kitabevi 2022).

Kırkbeşoğlu N, 'Genel Olarak Yasak İşlemler' Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2023) 2(1).

Oğuzman MK ve Barlas N, *Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar* (On İki

Levha Yayıncılık 2023).

Oğuzman MK, Seliçi Ö ve Oktay Özdemir S, *Kişiler Hukuku* (Filiz Kitabevi, 2021).

Öcal Apaydın B ve Hışım S ‘Türk Aile Hukukunda Çocuğun Katılım Hakkı’ iç Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik ve Gülen Sinem Tek (edr) *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması* (Seçkin Yayıncılık 2021).

Özdemir H ve Ruhi AC, *Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları* (On İki Levha Yayıncılık 2016).

Öztan B, *Medeni Hukuk’un Temel Kavramları* (Yetkin Yayınları 2021).

Öztan B, *Aile Hukuku* (Turhan Kitabevi 2015).

Reyhani Yüksel S, *Velayet Hakkının Anayasal Sınırları* (Legal Yayıncılık 2016).

Saragoza A, ‘The Kids Are Alright? The Need for Kidfluencer Protections’ (2020) 28 Am U J Gender Soc Pol’y & L 575, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/ajgsp28&i=487>> accessed 8 January 2024, 575-602.

Savage C ‘Starting next year, child influencers can sue if earnings aren’t set aside, says new Illinois law’ (*Apnews*, 12 Ağustos 2023) <<https://apnews.com/article/tiktok-child-influencer-illinois-social-media-f784b4bc52cb75ad1e0d28785993b1c5>> accessed 5 Ocak 2024.

Serozan R, *Medeni Hukuk* (Vedat Kitapçılık 2008).

Serozan R, *Çocuk Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2017).

Stefan K, ‘Art 105’ in *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht* (eds. Ruth Arnet, Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), 4. Auflage, (Schulthess Juristische Medien AG 2023).

Suata İZ, *Çocuk Hukuku* (Yetkin Yayınları 2021).

Şenol AN, ‘Sünnet ve Çocuğun Menfaati’ (2019) 25(2) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı 1337-1357.

Usta S, *Velayet Hukuku* (On İki Levha Yayıncılık 2016).

Velidedeoğlu HV, *Türk Medeni Hukuku, C. II, Aile Hukuku* (Nurgök Matbaası 1965).

Winckler CB, ‘Kidfluencers: How the Law’s Failure to Keep up Leaves Children across the Country at Risk of Labor Abuse and Financial Exploitation’ (2022) 16 Charleston L Rev 111, <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/charlwrev16&i=125>> accessed 8 January 2024, 111-132.

Yates C, “: Protecting Children by Limiting the Right to Profit from “Sharenting”” (2023) 25 Vand J Ent & Tech L 845 <<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/vanep25&i=885>> accessed 27 December 2023, 845-870.

Yılmaz C, *Velayet Hukuku* (Seçkin Yayıncılık 2023).

Yüce HA, ‘Mesleki Amaç ve Ticari Amaç Kavramlarının Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi’ *KHAS Hukuk Bülteni* (İstanbul, 2 Nisan 2021) <<https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/41>> Erişim Tarihi 23 Ocak 2024.

Ebeveynlerin Sosyal Medyada Çocukları Üzerinden Elde Ettikleri Kazancın
Çocuk Malları Kapsamında İncelenmesi
Arş. Gör. Nesli Beril ÖZEN ÇOLAK

|||||||

Yücel Ö, *Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili* (Turhan Kitabevi 2011).

Zorluoğlu Yılmaz A 'Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları' (2021) 29(4) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3383-3417.